D R A U G A S

MOKSLAS MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS / 1967 METAI , GEGUŽĖS MĖNESIO 13 D. / MAY 13, 1967 / PART TWO NR. 112 (19)

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

KAS PATRAUKS ŠIRDIS?

Aleksandras Kučiūnas apie "Gražiną", šių dienų muzikinį gyvenimą ir čionykštę Lietuvių operos ateitį.

Chicagos Lietuvių operos meno vadovą ir dirigentą **Aleksandrą Kučiūną** šiomis dienomis pagauti ir užkalbinti nėra jau taip lengva. Šnektoms priešpremjerinėje situacijoje nėra nė akimirkos laiko. Jis visas paskirtas darbui, darbui ir darbui. Tačiau vis dėlto pasitaikė proga pačiame Jaunimo centre, kur šiuo metu kaip tik vyksta pati paskutinioji "Gražinos" spektaklių darbymetė. Tad ir beriame klausimus, pasinaudoję trumpa repeticijų pertrauka.

— Kokioj nuotaikoj grįžote iš Seattle į Chicagą paskutinių savaičių prieš "Gražinos" operą darbymetėn? Kurie džiaugsmai ir kurie rūpesčiai Jus čia pasitiko ir kaip žiūrite į viso operinio kolektyvo darbą, jungtį, drausmę ir muzikinį pasiruošimą artėjantiems spektakliams?

— Tikriausiai turit minty mano nusiteikimą lietuviškos operos pastatymo atžvilgiu? Jis yra pilnas lūkesčio, vilties ir gero jausmo, tačiau, kaip, tur būt, girdėjot, mano žmonos sveikata dar vis nėra patenkinama ir tai, be abejo, mano nuotaiką neramina.

Lietuvių operos kolektyvo buvau jau gerokai pasiilgęs ir, man atrodo, jis — manęs. Žodžiu, sugyvenam ir dirbam.

— Kaip manote, kas labiausiai "Gražinoje" patrauks lietuviškąsias širdis ir kas toje operoje sužavėtų ir nelietuvį?

— Gražios lietuviškos melodijos.

— Lig šiol ir mūsų laikraštyje jau nemažai buvo prirašyta apie tautinę ir netautinę muziką, apie tautines ir netautines operas ir pan. Kartais pasakytose nuomonėse lyg ir jaučiama potekstė, laikant tautinę muziką daugiau romantine, daugiau gražios praeities muzika. Sakykit, ar iš tikrųjų šiais laikais tautinė, o ir romantinė muzika turėtų iš gyvenimo pasitraukti ir ar ji žmonėms nereikalinga? Mes, aplamai, esame labiau romantikai. O kaip kitose tautose?

— Ilgas ir savotiškas klausimas. Atvirai sakant, man yra visai svetima mintis, kad romantinė, o ir tautinė muzika turėtų iš gyvenimo pasitraukti ir būti jam nereikalinga. Ar turėtų pasitraukti Wagneris, Berliozas, Chopinas, Čaikovskis ir būti žmonėms nereikalingi? Antra vertus, vargu ar lietuviai yra tik romantikai?.. Jeigu būtume tik tokiais, manau, kad ir Chicagos Lietuvių operos kolektyvas dešimtmetį būtų neišgyvenęs, nes ir čia reikia realiai padėtį vertinančių ir realiai dalykus tvarkyti sugebančių žmonių.

— Ar galima tautinė dvasia ir tautinė išraiška ir šių dienų modernioje muzikoje? Kaip ji ten reiškiasi?

— Kai kompozitorius cituoja savo muzikoje liaudies dainas, tai jis dar nėra būtinai tautiškas. Kito kompozitoriaus muzikoje atsispindi tautinė dvasia ir be liaudies melodijų. Ir man atrodo, kad laiko periodas ar muzikos komponavimo priemonės (romantinės ar moderninės) čia visai neturi reikšmės. Išskirti čia gal reikėtų tik šių laikų avangardinę elektroninę muziką, kurioje, manding, tikrai sunku būtų perduoti kokią nors tautišką dvasią.

— Kokios aplamai perspektyvos yra operai šių dienų ir ateities pasaulyje? Jeigu laiko tėkmėje keičiasi įvairiausios meno formos, tai kaip, Jūsų manymu, riedės operos kelias?

— Operos teatrai, be abejo, dar ilgai egzistuos, kaip egzistuos ir dramos teatrai (klasikiniai teatrai: Šekspyras, Goethe ir kiti), meno muziejai ir pan. Tačiau jei naujų operų kūryba turės sekti ir bendrą šių laikų muzikos raidą, tai operos dainininkų laukia sunkūs bandymai, ir kažin ar operos kelias nepradės riedėti pakalnėn?..

— Kaip manote, ar moderniam žmogui užteks tik avangardinės muzikos, ar jis vis negalės apsieiti ir be klasikinių ir populiariųjų, jau pusšimčius metų nenueinančių nuo scenos operų?

— Atvirai sakant, nežinau, koks tas "modernus žmogus"? Aplamai, žmogus gali apsieiti be daugelio dalykų. Aš betgi asmeniškai mieliau apsieičiau be naujų šių laikų muzikos eksperimentų, negu be Bacho, Schuberto ar Brahmso muzikos, arba be Verdi, Puccini operų.

— Ką galvojate apie Chicagos Lietuvių operos ateitį? Ar yra vilties, kad "Gražinos" opera čia nėra paskutinė lietuviškoji opera? Jei ne, į ką ir į kur Jūsų akys kryptų, žvelgiant ateitin?

— Man rodos, kad artimoj 3—5 metų ateityje Chicagos Lietuvių opera turės dar gražių pasirodymų ir čia, tur būt, dominuos lietuviškos operos (gal Gaidelio, Lapinsko, Markaičio?..), tačiau, žvelgiant į tolimesnę ateitį, aš būčiau gan skeptiškas.

— Kaip vertinate, aplamai, mūsų lietuviškąjį ir amerikietiškąjį muzikinį gyvenimą?

— Amerikietiškas muzikinis gyvenimas pastaruoju laiku yra itin gyvas, neatsilieka, kaip matome, ir lietuviai savo aktyvumu.

*

Pokalbį reikėjo staiga baigti, nes jau buvo vėlus, vėlus laikas, o šio vakaro repeticijoms galo dar nesimatė. Tad iki bendro ir džiaugsmingo susitikimo visų su visais spektakliuose!

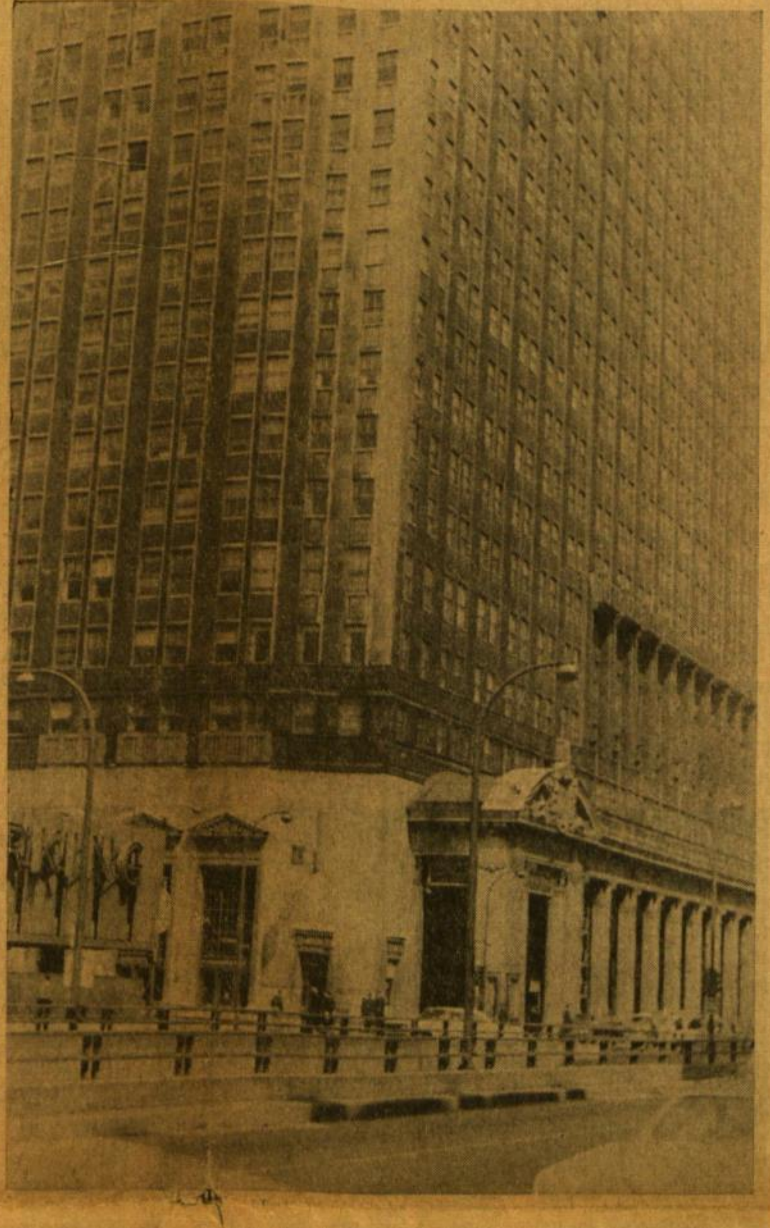

Šitų Chicagos Civic Operos rūmų scenoje, kurioje dainavo visi geriausi pasaulio dainininkai (Šaliapinas, Carusso, Gala Curci) italų, vokiečių, prancūzų, rusų kalbomis, gegužės 20 ir 21 d. pasigirs mūsų gimtoji lietuvių kalba, suskambės operos "Gražinos" žodžiai ir melodijos. Tai bus laisvųjų lietuvių meninė demonstracija laisvajame pasauly. Civic Operos 3500 vietų salė duos progos daugeliui dalyvauti abiejuose "Gražinos" spektakliuose, pilnai suprasti operos meninę vertę bei išgirsti naujus solistus. Nuotr. V. A. Račkausko

Kertinė Paraštė

AR SAVAJAI OPERAI PARODYSIME MAŽIAU DĖMESIO, NEGU SVETIMOSIOMS?

Jau visas dešimtmetis, kai kiekvieną pavasarį ne tik Chicagos, bet ir tolimesnių bei artimesnių kolonijų lietuviai pergyvena džiugią muzikos šventę — lietuviškuosius operų pastatymus. Mūsų visuomenė tokiems spektakliams lig šiol vis parodydavo sąžiningo ir tiesiog pareigą suprantančio dėmesio. Ne vienas amerikietis ar šiaip kitatautis mūsų kaimynas — muzikos bičiulis stebėjosi ir stebisi ne tik aukštu mūsų operos lygiu, bet ir lietuvių publikos kultūringumu, tiesiog tautiniu drausmingumu, nepaliekant tuščių vietų net keliuose spektakliuose.

O kaip yra ir kaip bus šiemet? Turint galvoj amerikiečius, ukrainiečius, latvius, lenkus, estus ir kt., tenka pasakyti, kad šiemetiniu "Gražinos" pastatymu jie dar labiau domisi, negu ankstesniaisiais, nes tikisi išgirsti tai, ko dar niekada lig šiol nėra girdėję. Juos masina ta dar nežinomoji žemė — lietuvių tautinė opera.

O kaip mes patys? Va, čia ir yra paslėptas tas bauginantis ir grėsmingas nežinomasis. Kiek jaučiama, tempiasi iš paskutiniųjų chorai, solistai ir visas techniškasis operos personalas, nes šiemetinio uždavinio svorio negalima nė lyginti su ankstesniaisiais. Bet ar tempiasi ir visuomenė? Ar ji jaučia, kad šiemet ir jos operiniai uždaviniai yra kur kas sunkesni, kad prie jų laimingo išsprendimo ankstesnių pastangų kiekio gali ir nepakakti? Juk savai operai nei kostiumų nepasiskolinsi, nei dekoracijų kur kitur nerasi, o ir "Opera House" nuoma ir unijoms būtini mokėjimai, tai nėra tik pasitalkinimai savoje pastogėje.

Šiurpu ir pagalvoti, kad, galus su galais nesuvedus ir įklimpus į sunkiai beišbrendamas skolas, "Gražinos" spektakliai gali būti iš viso paskutiniai ilgamečiame operos kolektyvo darbe. Kiek girdėti, pirmosios dienos spektaklis jau beveik ir išpirktas. Bet antrosios dienos spektaklio salėje dar ištisi plotai tušti. Ar juos taip ir paliksime tuščius? Ar svetimieji, stebėdamiesi mūsų tautinės operos atkėlimu scenon, turės stebėtis ir mūsų publikos jai abejingumu?

Tačiau tikėkime, kad ir šiemetinis muzikinis egzaminas mūsų bus išlaikytas, vis nepamirštant, kad jį šiemet privalome išlaikyti ne tik pliusu, bet ir visu pažymiu aukščiau, už aukštesniuosius.

k. br.

Šiame numery:

- Ar savajai operai parodysime mažiau dėmesio, negu svetimosioms?
- Kas patrauks širdis?
- Keli Teilhard de Chardin minties bruožai.
- Trijų parodų kaimynystėje.
- Liaudies dainų melodijos "Gražinoje".
- Pasakų židinio pėdsakais.
- Jono Aisčio eilėraštis.
- "Trečios moters" trečioji dimensija.
- Lituanistikos dokumentacija pas svetimuosius.
- Premjera su Šukyte Baltimorėje.
- Kultūrinė kronika ir nauji leidiniai.
- Moterų gyvenimas.

Jau vėlus nakties laikas. Dainininkai po repeticijos išsiskirstė. Tik vyriausieji operos vadovai, nuovargio ir miego stokos slegiami, dar turi aptarti begalę reikalų ryšium su milžinišku užsimojimu — paruošti scenai "Gražiną". Nuotraukoje iš kairės: Lietuvių operos pirm. Vytautas Radžius, režisierius Kazys Oželis, dirigentas Aleksandras Kučiūnas ir kostiumų kūrėja Bronė Jameikienė. Nuotr. V. A. Račkausko

KELI TEILHARD DE CHARDIN MINTIES BRUOŽAI

Stabtelėjant prie išvadų, ryšium su Antano Maceinos laišku

AMBR. PRAKAPAS, OFM

Antanas Maceina savo laiške savaitiniame "Draugo" priede, sausio 28 d., užsimindamas tėvą Teilhard de Chardin, atsisako laikyti minėtą mokslininką religijos ir mokslo jungėju, nes — rašo Maceina — "Juk aš esu, pasak Teilhard, gamtinės evoliucijos padaras visa savo esybe. **Aš esu visas — kaip asmuo — kilęs iš gamtos.** Aš esu gamtos padaras, o ne tiesioginis Dievo kūrinys. Kokių tad santykių galiu turėti su Dievu — Alfa ir su Dievu — Omega, kuris man toks be galo tolimas? Kodėl aš turiu... aną būsimąjį Dievą — Omegą garbinti ir mylėti?.. Religija virsta kažkokiu visuotiniu ryšiu — be dvasios ir širdies: griaučių religija be atsakingumo ir be apsisprendimo, nes evoliucija neša mane į Dievą — Omegą savaime"...

Nebūtų sunku sutikti su šiomis išvadomis, jei būtų tikrai tokia tėvo Teilhard mintis. Tačiau, plačiau paskaičius jo veikalus, nėra galima sutikti, kad tėvas Teilhard būtų laikęs šiuos tvirtinimus savais.

Pirmiausia, priskyrimas tėvui Teilhard tvirtinimo, kad žmogus yra tik gamtos padaras, atseit galvojimas, kad jis atmeta tą krikščioniško mokslo punktą kurs reikalauja tikėti ypatingo įsikišimo iš Dievo pusės žmogaus dvasinės sielos sutvėrime, yra klaidinga jo minties interpretacija. Tėvo Teilhard raštuose dažnai sutinkame jo pasisakymus už tikėjimą į dvasią, "kurios jėgos ir paslaptis yra didesnės, negu medžiagos". Dvasios santykį su medžiaga jis precizuoja sakiniu: "Medžiaga yra dvasios įsčios" (Hymne de l'Univers, 73 p.); taigi atrama, prieglobstis, bet ne pradas, principas. Rašydamas savo veikalą "Le Phenomene humain", tėvas Teilhard suprato, kad dėl specialaus šio veikalo metodo (jis norėjo įrodyti evoliucijos prasmingumą, nepalikdamas mokslinių faktų lauko) kai kas gali daryti šį priekaištą. Todėl įvade jis perspėja savo skaitytojus, nelaukti iš šios knygos metafizinio veikalo, dar mažiau teologinio kūrinio: "Pasirinkimas pavadinimo tai parodo. Nieko daugiau kaip fenomenas. Tačiau taip pat ir visas fenomenas". (Le Phenomene humain, 24 p.) Viduryje gi knygos, svarstydamas "minties gimimą", prideda šią reikšmingą pastabą:

Teilhard de Chardin

"Argi reikia pakartoti, kad čia ribojasi fenomenais, t. y. eksperimentiniais santykiais tarp sąmonės ir sudėtingumo, neatmesdamas gilesnių priežasčių, kurios sprendžia visą problemą? Dėl ribų, kurias uždeda mūsų jusliniam pažinimui laiko - erdvės progresijos vyksmas, atrodo, kad tik kritiško taško pasireiškimu galima suvokti 'sužmoginantį' (sudvasinantį) žingsnį prie minties. Tačiau, tai išreiškus, tikrai nėra jokios kliūties mintytojui, priimančiam spiritualistinį išaiškinimą, prileisti (dėl aukštesnės rūšies priežasčių ir vėlesnėj savo dialektikos stadijoj), kiek jis nori 'tveriamojo' veikimo ar 'ypatingo įsikišimo' po fenomeniniu revoliucionio pasikeitimo šydu. Argi nėra visuotiniai priimtas principas krikščioniškame moksle, jo teologinėj tikrovės interpretacijoj, kad mūsų protui yra įvairūs ir kits kitą sekantys lygiai?" (Phenomenon of Man, 1959, 169 p.). Neatkreipimas dėmesio į šią pastabą buvo priežastis kai kam ir anksčiau apkaltinti tėvą Teilhard paneigimu šios krikščioniškos tiesos. Tačiau, kaip yra aišku, tai tikrai nebuvo jo intencija.

Dievas tėvo Teilhard sistemoje nėra vien kada nors pradžią davęs Alfa ir kada nors ateityje susidarysiąs tolimasis Omega. Tiesa, jis pramato tašką, kuriame sueis "pasaulio apskritimo spinduliai, net jei tai būtų už laiko ir erdvės ribų". Tą tašką jis pavadina Omega. Tačiau yra pakankamai aišku iš tolimesnio jo hipotezės formulavimo, kad Omega nėra grynai ateities padaras, galutinis gamtinės evoliucijos produktas. Kai kas ir anksčiau yra padarę šią klaidą. Juos suklaidino tai, kad pirmame priėjime prie hipotezės formulavimo, pirmame hipotezės bruože Omega pažymi galinį suėjimo, susivienijimo tašką. Tačiau šiame pirmame žvilgsnyje tai tėra tik abstrakti prielaida: jei visata turi pasiekti susivienijimo tašką, pavadinkime jį Omega, kas jis bebūtų. Besvarstydamas toliau apie galimybę šios konkrečios visatos realaus susivienijimo, tėvas Teilhard atranda, kad Omega privalo būti da-

(Nukelta į 2 psl.)

TRIJŲ PARODŲ KAIMYNYSTĖJ

Vytautas Ignas, Kęstutis Zapkus ir Antanas Petrikonis

KAZYS BRADŪNAS

Kai paskaitai priešmirtinį pavergtos Lietuvos dailininko laišką laisvajam bičiuliui ("Naujienos", gegužės 6 d., Antroji dalis) ir kai pamatai, kokie "šedevrai" Sovietijoj atžymimi aukščiausia Lenino premija ("Literatūra ir menas" gegužės 6 d., J. Pimenovo paveikslas "Vestuvės rytdienos gatvėje" — jaunavedžiai prie kanalizacijos vamzdžių), tai vis dėlto džiaugiesi, kad tiek daug mūsų dailininkų išsigelbėjo iš ano, visą kūrybą žlugdančio komunistinio košmaro, pasirinkdami savo keliui laisvuosius Vakarus. Dar džiugina, kad ir jaunoji, jau ne Lietuvoje debiutavusi mūsų dailininkų karta, gajai reiškiasi laisvojo pasaulio lietuvių dailės raidoje, jos paletę praturtindama naujais užmojais ir naujomis kryptimis.

Niekas čia mūsų dailininkui neįsako, kokias temas ir kokias formas rinktis, kada ir kur ruošti parodas, niekas nediktuoja, kaip apie tą ar kitą parodą atsiliepti. Tik šitokioje laisvoje ir laisvųjų bendruomenėje dailė gali tarpti ir stiebtis visais ūgiais, ką mes savo tarpe ir matome, kada, sakysim, vienoje tik Chicagoje tuo pačiu metu atidaromos net trijų lietuvių dailininkų parodos, kai visoms joms lankytojų netrūksta ir kai apie kiekvieną iš jų gali prasitarti ir laisvai vienaip ar kitaip vertinti.

Nenutraukti ryšiai su lietuviškosios dvasios gelme

Vytauto Igno tapybos ir grafikos darbai šiuo metu išstatyti "Chicago Savings and Loan Association" meno galerijoje (6245 S. Western Ave.), žiūrovą tiesiog nustebina tokia autentiška ir tiesiogine lietuviškos dvasios kalba, žinant, kad dailininkas jau daugiau kaip dvidešimt metų kuria be gimtosios žemės po kojomis. Tačiau visa tai, ką jis kaidaise ten savo sielon įsiurbė, nenuvystančiu žiedu, matyt, pasiliko kūrėjo pasąmonėje. Visa tai dabar ir liejasi jo drobėse, raižiniuose ir akvarelėse tokiu vaikišku, tyru naivumu ir poezija, kuri vietomis, neperdedant pasakytume, kone varva iš Igno paveikslų. Šia poetiškąja prasme Ignas yra tikrasis Chagallio brolis, tik ne kokiu nors Chagallio sekimu, o tik panašiu poetiškuoju tikrovės ir fantazijos suvokimu. Ir kiek šiame kūrybos kelyje Chagallis yra žydiškas, tiek Ignas yra šimtaprocentiniai lietuviškas. Jo ir spalvos, ir motyvai, ir forma tarsi būtų paimti iš senųjų lietuviškų skrynių ornamentikos. Senieji liaudies meno raižiniai Igno kūryboje daug kur atgimsta ta pačia religine ir buitine tematika, formą tačiau rafinuotai ir tiksliai išbaigiant ligi jos sidabrinio blizgėjimo, kone darant Kalėdų eglutės, išpuoštos lietuviškais šiaudinukais, įspūdį.

Pačia gerąja kalba šnekant apie Igno kūrybos vaikišką pasaulį (jo ir žmonių figūros suvokiamos kaip nuoširdžiuose pirmuosiuose vaikų piešiniuose), nenorime pasakyti, kad dailininko darbuose nėra minties gilumų. Ignas kaip tik yra vienas iš filosofiškiausių mūsų dailininkų. Tik jis savo mintis, savo džiaugsmą ir skausmą išsako pačiais paprasčiausiais, pačiais tyriausiais, daug kur kūdikiškais įvaizdžiais. Sakysim, jo akvarelės visos turi gana bauginančiai juodą dugną, lyg tamsios visatos begalybę. O ją apšviečia ir sušildo visi tie savo paprastume dideli mūsų žmogiškosios realiosios ir poetiškosios būties pavidalai: berniukas, medžiai, paukštis, mėnulis, angeliukai, net ožka.

Ne viename paveiksle, kaip "Iškasenose", kažkaip vienon Būtin sulydoma po žemėmis begulį tūkstantmečiai kaulai, ir aukštybėse bekeliaujantis mėnulis, viską įpučiant žėruoti ignišKomis šventosios ugnies žarijomis. Igno parodoje tikrai yra kuo pasidžiaugti ir apie ką pamąstyti.

Vytautas Ignas — Iškasenos (aliejus)

Pavyzdys, griaujantis lietuviško menkavertiškumo kompleksą

Kęstučio Zapkaus tapybos paroda (Kazimir Gallery, 620 N. Michigana Ave.) mūsų laikraštyje jau trumpai buvo minėta balandžio 29 d. Čia pakartotinai prie jos grįžtama dėl to, kad paroda susilaukė ne vien tik lietuvių, bet ir amerikiečių spaudos išskirtinio dėmesio. Autoritetingų recenzentų geri atsiliepimai didžiuosiuos Chicagos laikraščiuos lėmė tai, kad paroda galerijoje pratęsiama iki gegužės mėn. 26 d.

Apie Kęstučio Zapkaus kūrybą mūsų laikraščio puslapiuos jau ne kartą buvo rašyta. Nenorėdami kartotis, tik pabrėžiame, kad pastaroji dailininko paroda dar labiau liudija Zapkaus talentą, lengvai apvaldantį ir didžiulės apimties drobes ir tuo pačiu rūpestingumu kuriantį kone miniatiūrinį eskizą. Nieko jo darbuose nėra atsitiktinio ir pripuolamo, viskas matematišku tikslumu išmąstyta ir kietai surakinta neišardomose detalėse. Zapkaus paveikslai sudaro galingo spalvinio kompiuterio įspūdį, kuris tačiau persunktas ir žmogiško jausmo ir spalvinės šilumos.

Dail. Kęstutis Zapkus su ponia Henry Cabot Lodge, Amerikos ambasadoriaus žmona, apsilankiusia jo darbų parodoje Paryžiuje. Kairėje stovi p. Liutkus, Lietuvos pasiuntinybės Paryžiuje narys.

Kęstučio Zapkaus, kaip menininko, kelias ne vienam mūsiškių gali būti viena prasme įsidėmėtinas, ypač tiems, kuriems lig šiol dar neišgaravo lietuviško menkavertiškumo baimė. Jaunojo Zapkaus pavyzdys rodo, kad lietuvis kūrėjas - kultūrininkas toli gražu nėra nuo kitų atsilikęs. Atvirkščiai — pirmaujantis. Niekur Zapkui durys nebuvo užtrenktos dėl to, kad jis savo, kaip dailininko, karjerą pradėjo mūsų Čiurlionio galerijoje. Niekas dabar taipgi negali sakyti, kad lietuvių pasiekti laimėjimai neturtina visos Amerikos kultūrinio gyvenimo.

Kai ugnies ir dūmų netrūksta

Antano Petrikonio paroda Čiurlionio galerijoje (platesnis aptarimas buvo praėjusio šeštadienio Kultūriniame Drauge) kalba karštligiškai dirbančio dailininko balsu. Pamečiui surengti parodas, kuriose išstatoma per 50 tapybos darbų, nėra vien tik laisvalaikio poilsis, bet kietas ir įtemptas ne vienu atveju ir greitas darbas. Kai permeti akimis visą parodą, imi truputį lyg ir nuogąstauti: ar belieka laiko dailininkui kiekvieną drobėn keliamą idėją giliai išmąstyti, subrandinti, nepasitenkinant vien tik impusinėmis akimirkomis ir paviršiaus putomis?

Paroda labai įvairi savo temomis, dažais, spalvomis ir izminėmis kryptimis. Šitai kažkaip ir kliudo toje gausoje surasti patį tikrąjį Petrikonį tokiu tikrumu, kaip Igną jo mėnėtoje parodoje.

Tačiau tokie paveikslai, kaip Užburtas ežeras, Fragmentai, Karnavalo šviesos, Gondola, Prieš audrą liudija gerus A. Petrikonio ieškojimo rezultatus.

KELI CHARDIN MINTIES BRUOŽAI

(Atkelta iš 1 psl.)

bar esanti būtybė, egzistuojanti pirm evoliucijos, autonominė, asmeninė, antpasaulinė (transcendentinė) ir tuo pat laiku įpasaulinta (imanentinė). Čia galima pateikti šiuo tikslu keletą ryškesnių tekstų.

"Išreiškiant vidinės energijos požiūriu, kosminė Omegos funkcija yra pradėti ir palaikyti 'mintijančių' dalių vieningumą. Tačiau, kaip Jis tai galėtų atlikti, jei jis nebūtų tam tikru būdu mylintis ir mylimas **šiuo pat momentu...** Nepakanka nei idealaus, nei galimo centro. Dabartinė ir reali noosfera eina kartu su realiu ir dabar einančiu centru. Idant būtų labiausiai patrauklus Omega, privalo būti labiausiai dabar esąs" (Phenomenon of Man, 269 p.).

"Omega būtų nepajėgus atbaigti noosferos skliauto, jei jis nebūtų suvokiamas kaip **susitikimo taškas** tarp Visatos, pasiekusios savo centravimo ribas, ir **kito Centro**, žymiai gilesnio, autonomiško Centro, absoliučiai galutinio Prado, nesugrąžinamumo ir suasmenėjimo Centro; vieninteliai tikro Omegos"... (Le Groupe Zoologique Humain, 162 psl.).

"Autonomija, buvimas dabar, nesugrąžinamumas, ir galiausiai antpasauliškumas (transcendencija) — keturi Omegos atributai". (Phenomenon of Man, 270 psl.).

Tiesa, savo hipotezėj tėvas Teilhard mato pasaulio pabaigoje Omegos taške naują kritišką tašką, analoginiai su pirmuoju — sužmoginančiu; tik šį kartą kosminiame maste; tai būtų viršasmeninio, virššmogiško rango įvykis. Tačiau, juk tai mato ir krikščionybė. Leiskime čia pasisakyti pačiam tėvui Teilhard:

"Jau pas šv. Paulių ir šv. Joną skaitome, kad Dievui sutverti, atbaigti ir tyrinti pasaulį yra suvienyti jį, jungiant jį organiškai su savimi. Kaip Jis jį vienija? Dalinai įsijungdamas į daiktus, tapdamas 'elementu', ir tada, iš šios pozicijos medžiagos centre, paims kontrolę ir vadovavimą tam, ką mes dabar vadiname evoliucija. Kristus, visuotinio gyvybingumo pradas, augęs kaip žmogus ir pas žmones, tapo pajėgus (tai tęsia ir dabar) pajungti sau, tyrinti, vadovauti, gaivinti bendrą sąmoningumo kilimą, į kurį Jis pats įsijungė. Nuolatiniu susivienijimo ir sukilninimo veiksmu Jis jungia prie savęs visą žemės psichizmą. Ir kai bus Jis visa surinkęs ir perkeitęs, užsidarys savyje ir savo laimėjimuose, šiuo paskutiniu veiksmu prisijungdamas prie dieviško židinio, kurio niekad nebuvo palikęs. Tada, kaip mums sako šv. Paulius, **Dievas bus visas visame.** Tai tikrai yra aukštesnė panteizmo forma, be jokio falsifikacijos bei sunaikinimo nuodų ženklo. Viltis tobulos vienybės, kurioje kiekvienas elementas pasieks savo atbaigimo kartu su visa Visata.

Visata atbaigianti save centrų sistemoje, tobulai sutinkant su susivienijimo dėsniais. Dievas — centrų Centras. Šioje galutinėje vizijoje kulminuoja krikščioniška dogma. Ir taip tiksliai, taip tobulai tai atitinka Omegos tašką, kad, be abejo, būčiau net nedrįsęs svarstyti šį pastarąjį ar racionaliai formuluoti hipotezę, jei savo, kaip tikinčiojo, sąmonėje nebūčiau radęs ne tik spekuliatyvinį modelį, bet ir gyvą tikrovę". (Phenomenon of Man, 294 psl.).

Tur būt, nėra nieko tolimesnio tėvo Teilhard minčiai, kaip tvirtinimas, kad evoliucija mus neša savaime į Omegą, be mūsų apsisprendimo bei pastangų. Skolindamasis iš Julian Huxley išsireiškimą, kad žmogus esąs evoliucija, suvokianti pati save, tėvas Teilhard tvirtina, kad "mes pagrindine dalimi laikome ją (evoliuciją) savo rankose, būdami atsakingi už jos praeitį ir ateitį". (Phenomenon of Man, 225 p.) Jis aiškiai mato reikalą apsisprendimo už Omegą — Dievą: "Jėgos dvasia ar meilės dvasia?.. Yra svarbu pabrėžti, kad žmonija nepajėgs eiti daug toliau keliu, kuriame yra užsiangažavusi, jei neapsispręs... pasirinkti viršūnę, kurią turi pasiekti... (iš čia) Dievo problema". (L'Avenir de l'Homme, 187 p.).

Tėvas Teilhard reikalauja ne tik apsisprendimo už Dievą, bet ir ėjimo iki savo pajėgų ribos:

"Tikro veikimo atveju... aš įsipareigoju tik su mintimi atlikti amžinai paliekantį darbą, išlaisvinti visam laikui šiek tiek būties. Visa kita yra nepakęstina tuštybė". (Comment je crois. Cit. Nouvelle Revue Theologique, 1962, 610 p.).

"Aš jiems atsakau: Jūs neinate iki savo širdies ir savo minties ribų" (op. cit.).

Eiti iki savęs paties ribų ir savo minties yra tikrai pagrindinis visos tėvo Teilhard dialektikos reikalavimas. Ir pasaulio pabaigoje jis mato išlaisvinimą, atseit — pasiekimą Omegos, tik tos žmonijos dalies, "kuri per laiką, erdvę ir blogį pajėgė darbščiai save sintetizuoti iki pat galo". (Phenomenon of Man, 289 p.) Tiesa, jo raštuose atsispindi ryškus optimizmas, liečiąs žmonijos (bet ne visų žmonių) galutinį atbaigimą. Tačiau tas jo optimizmas, kaip aiškiai matyti iš jo raštų, nėra pagrįstas pasitikėjimu didžiaisiais gamtos įstatymais (įskaitant ir evoliuciją), bet Prisikėlusiu Evangelijos Kristumi:

"Prisikėlęs Evangelijos Kristus, būdamas virš Sutvėrimo", kurį turi atbaigti, "inkorporuoja į save evoliuciją, kurią Jam norima priešpastatyti". (L'Ame du Monde, pas Henry de Lubac, La Pensée Religieuse de Père Teilhard de Chardin, 92 p.)

"Visata neaptemdo Kristaus, bet kaip tik Jame atranda savo pastovumo garantiją". (op. cit.(.

Iš čia suminėtų citatų matyti, kad tėvo Teilhard sistemoje religija yra galima ir ji turi tradicinius krikščionybės pagrindus. Kas nauja pas jį, tai žvelgimas į žmogaus rolę ir jo darbą dinaminės Visatos įžvalgos rėmuose. Tačiau, ar nebus pats laikas tai daryti ir kitiems? Tėvas Teilhard, mokslininkas ir tikintysis į antgamtę, jautė reikalo ir stengėsi sukurti vieną įžvalgą mokslui ir krikščionybei. Kiek jam pavyko šis užsimojimas, dar gal per anksti spręsti. Tačiau viena galima sutikti su Gustave Weigel, S.J., kad "Teilhard yra svarbi šio laiko asmenybė. Skaitant jo raštus, jaučiama ir mokslas, ir religija, kas daro mokslą dinamiškai religišką, o religiją — pilnai moksliška" ("The Modern God, 46 p.).

Tel. ofiso HE 4-5758; rez. HI 5-3225
DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir Alergija
2751 West 51st Street
Valandos: pirmad., antr., ketvirt. ir penktad. 2—9 val. v.
Šeštad. 10 v. r. iki 1 v. popiet

Ofiso 735-4477; Rez. PR. 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0872
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akušerija ir moterų ligos
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei ne atsiliepia, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6687
DR. B. GAIŽIONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas
Val.: kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak.
Šešt. 12—3 v. p. p.
Trečiadieniais uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2230
Namų — rez. PRospect 8-9085
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŲ A
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 v. ir nuo 5 iki 8 v. v.
Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val.: kasdien nuo 6 iki 9 v. v.; šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susitarus

Ofs. PO 7-6000, Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1881
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val.: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12—4 v. p. p., 6—8 val. vak. Šeštad. 12—4 val., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak. išskyrus trečiadienius.
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p.p. ir nuo 6 — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p., šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7773 Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv., 5 — 8 val., antrad. ir penkt. 1 — 4 val.
Priimėnėja tik susitarus

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9—11 ryto ir 4—8 v. v.
Šeštad. 9 v. r. — 1 v. p. p.

P. ŠILEIKIS, O.P.
Ortopedas, Protezistas
Aparatai-Protezai. Med. bandažai, Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PRospect 6-5084
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštad. 9-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val. kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telef. WA 5-5076

Res. tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS. GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford (Medical Building) Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti HU 8-3222

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel., PRospect 8-1717
Resid., 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7868
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos. Kasdien nuo 1 iki 8; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Val.: kasdien nuo 5—8 val. vak. Šeštad. 2—4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9 antr., penktad. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1—9 val. p. p.
Išskyrus trečiadienį

Tel. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šešt. 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Prieš Šv. Kryžiaus ligoninę
VAL., pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu:
Telef. REpublic 7-2290

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7387
VAL.: 1 v. p. p. iki 8 v. v. kasdien, trečiadieniais uždaryta; šeštadieniais nuo 10 v. r. iki 1 val. popiet.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
Ofisas 2454 West 71st St.
Val. antrad. nuo 2—5 popiet, ketvirtad. nuo 6—8 vak.
Ofiso telef. 776-2880
Rez. telef. PR 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
5542 S. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 687-2020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos pirm. ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas. 2750 West 71 Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2—8 v. v., penkt., 10—12 v. r., 2—8 val. vak. Šešt. 1—4 v. v. Sekmad. ir trečiad. — uždaryta.
Rez. tel. WA 5-3099.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2—4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priimėnėja ligonius tik susitarus
Val.: 2—4 p. p. ir 6—8 v. vak.
Treč. ir šeštad. uždaryta

Telefonas — GRovehill 6-2823.
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2524 West 69th Street
Valandos: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v vak.
Šeštadieniais 1 iki 4 val.
Trečiadieni uždaryta.

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6648 S. Albany Ave.
Val., pirm., antrad., ketv. 6—8 v. vak.; penkt. ir šeštad. 2—4 popiet.
Kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3156
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą.

Ofiso tel. 767-2141, Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val.: pirmad., antrad., penktad. 1—4 ir 6—8 v. v.; ketvirt. 5—8 v. vak. Šeštad. 10—2 v.

LIAUDIES DAINŲ MELODIJOS "GRAŽINOJE"

Kaip ir iš kurių šaltinių jas panaudojo Jurgis Karnavičius

KAZYS SKAISGIRYS

Prof. J. Žilevičius savo straipsnyje apie komp. J. Karnavičių, lietuviškų operų kūrėją, "Draugo" 1962 m. sausio 20 d. numeryje teigia, kad "Gražinoje" yra naudojama net 40 liaudies melodijų įvairiuose pavidaluose. Gausiausias melodijų šaltinis J. Karnavičiui buvo tautosakininko **Antano Juškos** surinktos ir 1900 m. Krokuvoje išleistos **"Lietuvių liaudies melodijos".** Kun. A. Juška (1819 - 1880) surinko iš viso 5,600 dainų tekstų ir 1853 jų melodijas. Minėta knyga yra dabar didelė retenybė, tačiau Muzikologijos archyvo siela muz. J. Žilevičius mielai leidžia ją pavartyti ir surasti reikalingas dainas.

Operos preliudijoje klausytojas girdi žinomos dainos "Siunt mane motinėlė" melodiją B-moll (B flat minor) tonacijoje. Ją pradeda obojus ir pritaria styginiai. Melodiją tuoj pat kartoja fleita ir pirmieji smuikai. Po keliolikos taktų melodiją vėl groja obojus, pakartoja fleita ir smuikai, o violončelės ir kontrabasai užbaigia preliudiją melodijos variacija.

Pirmasis veiksmas

Pucta Liūtauro pilyje. Linksma. Po trumpo muzikinio įvado mišrus choras traukia: "Čia susirinkom viešnagėn į pilį". Linksmai nuotaikai išlaikyti J. Karnavičius panaudoja pilną orkestrą ir melodiją iš A. Juškos rinkinio. Senieji dainos žodžiai yra tokie:

Mergužėlė mano,
Baltoji gulbele,
Ginsim mudu šėmus jaučius
Į žalią lankelę.

Po šio skambaus choro įsiterpia Jaunas Bajoras ir pristato svečiams Gražiną:

Tarpe gražiųjų
Jaunų naupiliečių,
Kaip danguj saulė
Gražina mum šviečia.

Šią melodiją toje pačioje F-dur (F major) tonacijoje randame ir tautosakininko kun. Adolfo Sabaliausko knygoje "Lietuvių dainų ir giesmių gaidos", Helsinkis, 1916 m. Jos tekstas yra sekantis:

Da gaideliai negiedojo,
Kai motutė kėlė.
Oi, oi, oi, oi, oi,
Kai motutė kėlė.

Laimutis kartoja Jauno Bajoro dainuotą tekstą, bet jau minorinėje tonacijoje ir trijų ketvirtųjų metru. Motyvas paimtas iš A. Juškos rinkinio, nors pirmasis taktas yra skirtingas. Daina prasideda taip: "močiutė vidury dvarelio sėdėdama".

Laimučio atliekama frazė "Dar sietynas danguje, žvaigždės mirga dausoje" turi daug panašumo į A. Juškos rinkinyje esančią "Kad jojau per lauką". Iš J. Karnavičiaus nurodytų inicialų J. N. galima matyti, kad ši melodija yra paimta iš kun. J. Narkevičiaus leidinio "Pies-

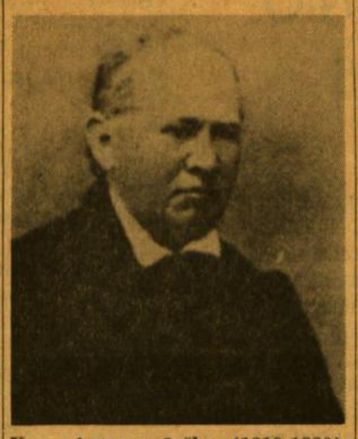

Kun. Antanas Juška (1819-1880), vienas žymiausių mūsų liaudies dainų ir jų melodijų rinkėjų, kurio sutelktąja medžiaga žymiai pasinaudojo ir kompozitorius Jurgis Karnavičius, kurdamas "Gražinos" operą.

ni ludu litewskiego", 1879 m. Krokuva. J. Narkevičius teikė dainas Kolbergui, o Kalbergas buvo vienas iš A. Juškos rinkinio redaktorių.

Laimutis, Jaunas Bajoras, Gražina ir vyrų choras prašo merginas padainuoti. Pagaliau jos sutinka ir pradeda gražiausią choro dainą visoje operoje. Šis puikus numeris yra pagrįstas liaudies dainos "Mane motulė barė" melodija ir jos variacijomis. Svarbų vaidmenį orkestre atlieka arfa, vaizduojanti senovės lietuvių kankles. Po svajingos ir romantiškos merginų dainos Rimvydas aiškina:

Kam svečių laukt nuo Dunojaus —
Jų gimtoj šaly gana.

Tai minorinė bet gyvo tempo dainelė. Variacijos pavidale ją atkartoja vyrų choras. Melodija paimta iš A. Juškos rinkinio. Dainą padainavo Blažienė Veliuonos apylinkėje:

O tai dėkui močiutei,
Mano mielai širdelei.

Juokdarių šokyje — pantomimoje Kvieslio atliekama melodija "Sugodojo pamotė leisti" regimai yra paimta taipgi iš liaudies lobyno. Šokio pabaigoje, tempui sulėtėjus, yra naudojama liaudies dainos melodija orkestre. Apie jos atsiradimą operoje taip pasakoja komp. Vl. Jakubėnas. B. Dauguvietis atvežęs J. Karnavičiui kupiškėnų dainą apie ūkininką, grįžusį iš turgaus, matantį karvę ir kumelę visiškai tvarkoje, bet nerandantį namo raktų nuosavoj kišenėje.

Tenka prileisti, kad Antrojo Vaidilos daina "Gedula kam dangstytis" yra paimta iš minėto Narkevičiaus - Kalbergo rinkinio, tačiau, neturint originalo, neįmanoma šaltinio tiksliai nustatyti.

Antrasis veiksmas

Meilės scenoje Ramunė taria:

Tai gera naktį vėlią,
Visur žiedų takai.

Po to seka Ramunės ir Laimučio, duetas, kuriame tęsiamas tas pats motyvas. Veliuonietės Teresienės padainuoti žodžiai A. Juškos rinkinyje skamba taip:

Ant kalno gluosnis,
Pakalnėj vanduo, —
Ten stovėjo graži paną
Pati sau viena.

Gražinos rečitatyve girdima melodija yra taip pat iš A. Juškos rinkinio. Ji padainuota Bakšaitienės (Veliuona). Čia cituojamas antras posmas:

Žirgužėli, juodbėrėli,
Tu parnešk, nepamesk.

Pirmąjį posmą cituoti nėra taip labai patogu, nes prasideda žodžiais "arielkėle kartuolėle".

Kompozitorius Jurgis Karnavičius (1884-1941), "Gražinos" operos kūrėjas

Po rečitatyvo seka Gražinos arija "O naktuže rami, rudenėlio naktele". Jos motyvas eolinėje arba natūralioje minorinėje tonacijoje yra paimtas iš A. Juškos rinkinio. Abiejuose tekstuose reiškiamas nerimas: operinėje — "siaubas slegia krūtinę", liaudies dainoje — "devynias naktis miegu nemigau".

Žvalgams pasirodant, orkestre nuaidi maršo tempo motyvas, grojamas fleitų, obojų ir pirmųjų smuikų. Melodija ir vėl iš A. Juškos rinkinio, kur senovinis tekstas atrodo taip:

Oi tu Dieve, visugalis,
Šaukia tave visos šalis,
Kad pijukas dangaus prašu,
Arelko pekla užrašu.

Kariai, bajorai ir tarnai renkasi į sceną. Tenorai klausia: "Kas atsitiko?" Šioje vietoje fleitas groja liaudies motyvą iš A. Juškos rinkinio "Abu mudu brolužėliai, abu žalnierėliai". Vėliau šis motyvas naudojamas jau liūdnesnėje minoro tonacijoje. Nėra linksma, nes libretas sako: "Karas ir karas. Tikrai įkyrėjo".

Poetas Kazys Inčiūra (g. 1906) parengęs "Gražinos" operos libretą, naudodamasis to paties vardo Adomo Mickevičiaus poema.

Trečiasis veiksmas

Krivio scenoje su vyrų choru yra apsčiai liaudies motyvais skambančios muzikos, tačiau dėl šaltinių ir laiko stokos nebuvo galima surasti, iš kur ji paimta.

Solinis vyrų choro gabalas "Kove galingas" yra pagrįstas dail. A. Žmuidzinavičiaus tema. Dailininkas buvo uolus įvairių tautosakos dalykų rinkėjas ir dainų mėgėjas.

Ketvirtasis veiksmas

Prieš uždangai atsiveriant, arfa ir mediniai pučiamieji perduoda liūdnoką melodiją eolinėje tonacijoje. Tai daina "Po stikliniu langeliu jovarai žaliavo", žinoma, ir vėl iš A. Juškos rinkinio.

Raudotojos už scenos verkia: "Tai ne ąžuolas galiūnas virto pagal barą". Raudotojų melodiją kompozitorius gavo iš A. Žmuidzinavičiaus.

Seka laidotuvių eisena. Trompetės už scenos — vaidilų apeigų trimitai groja modifikuotą motyvą, kuris A. Juškos rinkinyje vadinasi "Nusieičiau į girelę, pasilauždčiau beržų rykštę".

Moterų raudotojų būrys, gailėdamos žuvusio kunigaikščio, rauda:

Nusileido saulė
Lietuvos žemelei.

Melodija šiek tiek pakeista: čia ji eolinėje tonacijoje, o A. Juškos rinkinyje — dorinė. Bet jau tekstų tema tai vis dėlto skirtinga: čia apraudamas žuvęs kunigaikštis, ten apdainuojami... pajuodėliai svotai. Melodiją vėliau kartoja vyrų choras, moterims vis dar teberaudant.

Rimvydas, apraudodamas žuvusį ir siurbdamas midų, kartoja veiksmo pradžioje orkestre girdėtą liaudies motyvą. Laimutis, tardamas "Lūžo skobniai valgiais ir midaus statinėm" įpina liaudies melodiją, kurią veliuonietė Dabkuvienė dainavo A. Juškai prieš šimtą metų.

Šioje apžvalgoje yra suminėta apie pusė visų operoje panaudotų lietuvių liaudies melodijų. Tikėkime, kad šios melodijos bus mielos lietuvio širdžiai, atsvers kai kurias ne visai lietuviškai skambančias vietas, o apdengtos įdomios orkestracijos skraiste, suteiks klausytojams meninį pasigėrėjimą ir pakels tautinį nusiteikimą.

Vincas Svirskis (1835 - 1916) — Lietuviškoji Madona

MOTINOS LEGENDA

JONAS AISTIS

Taip džiaugsminga, šviesu, ramu —
Visa įlanka žydi kaip linas
Ir patetiškos valandos pinas
Iš manosios vaikystės namų...

Kai motina klausė mane: —
Ar meni tu Kampiškių dvarą,
Kai pavasarį Nemuną varė —
Atsidusus visa krūtinė...

Taip, mane tu nešeisi ant rankų
Ir brolį per lauką vedei,
O Nemunas puošės ledais,

Žvilgėjo užtvindytos lankos... —
Atminimai krūtinėje grindės —
Man ir šiandien tie vandenys spindi...

PASAKŲ ŽIDINIO PĖDSAKAIS

Valerijonas Jakas

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio)

Kai kuriose pajūrio vietose Danija yra net 6—9 pėdomis žemiau jūros lygio. Ir danams, kaip ir olandams, reikėjo pakovoti su jūra. Žemumas nuo dūžtančių ir putojančių jūros bangų danai apsaugojo pylimais. Savo gamtovaizdžiu Danija negali užimponuoti turistų. Savo žemės ūkio stebuklais gali sudominti tik agronomus ir kitus žemės ūkio ar gyvulininkystės specialistus. Žinoma, Danija, būdama arti jūros, gali suvilioti turistą tik savo jūros ir smėlio peizažais arba paplūdimiais. Matyti, kad danai, pasimokę iš italų, ir čia suranda būdų, kaip patraukti turistus. Pernai Daniją aplankė 1 milij. turistų. Turizmui danams daug padeda patogus krašto klimatas. Danija yra Golfo srovės šildoma, tad yra patogi lankyti ištisus metus. Vasaros nėra karštos, o žiemą vidutiniškai tik 8 dienos tinkamos slidinėjimui. Labai retais atvejais, kai užšąla Baltijos jūra, tada danai susilaukia kietesnės žiemos. Taip pat danai turistams su šeimomis turi suorganizavę specialią vaikų globą. Sostinėje tėvai, palikę vaikus, geroje priežiūroje, patys vieni gali važinėti po visą Europą. Šių modernių laikų susisiekimas ne visuomet teikia galimybes susitikti ir pabendrauti su lankomų kraštų gyventojais. O čia jau Danijos turistinės organizacijos sudaro sąlygas susitikti ir pasisvečiuoti net su turisto profesijos danais. Nuolat danai verčia turistus tikėti, kad jų karalystės likučiai yra lyg pasakų šalis. O turistai ir nebando per daug gilintis, kiek jų realusis gyvenimas yra nutolęs nuo to pasakiškojo, nes turistas yra tik laikinas svečias ir nėra susirišęs su danų bendruomene. Turistui yra svarbiausia, kad danai šypsosi, mandagūs, paslaugūs, tuo palengvindami svečiavimąsi. Tos danų savybės, sutinkant svetimšalius, yra lyginamos su austrų sąmojingumu, linksmumu ir gyvumu. Šios abi tautos turi ir bendro likimo bruožų: sumažėjo Austrija, taip pat ir Danija, kadaise kontroliavusi Šiaurės ir Baltijos jūrų vartus. Paskutinį smūgį Danijai trenkė Bismarkas 1864 m. Schleswigo - Hosteino kare ir, Austrijai padedant, įsakydamas feldmaršalui Moltkei atimti iš Danijos pietinę Jutlandiją. 1920 m. Danijai dar nusišypsojo laimė, nes plebiscito keliu jai grįžo daugiau kaip 5 tūkstančiai kv. mylių prūsų atimtos teritorijos. Bet karo pralaimėjimas Daniją tiek paveikė, kad ji atsisakiusi bet kokio militarizmo ir imperializmo, su visa energija kibo tobulinti atsilikusį savo žemės ūkį. Suorganizuoti kooperatyvai nustatė ūkininkams žemės produktų standartus. Po to Danija vėl pagarsėjo pasaulyje, o šį kartą jau kaip vienas iš pažangiausių žemės ūkio kraštų Europoje.

Švenčiama JAV nepriklausomybės šventė, nyksta gandrai, Bacho naudoti vargonai, biologinės prigimties saugotojai — pasivaikščiojimo takai, 2,000 m. Tollundo vyras, runų paminklai.

Amerikiečiai patenkinti, kad JAV nepriklausomybės šventė yra švenčiama ir Danijoje. 1912 m. netoli Aalborgo miesto, Rebild vietovėje, daniški amerikiečiai nupirko šilojais apaugusį žemės plotą ir įsteigė ten tautinį parką. Kasmet ten pradėta švęsti liepos 4 d. — amerikiečiams brangi šventė. Į iškilmes susirenka kartais net 10 tūkst. dalyvių. Šventės kalbėtoju pakviečiamas iš JAV koks nors žymus veikėjas. Atliekama muzikalinė ir vokalinė programa. Kartais į iškilmes atvyksta ir Danijos karalius. Taip pat šiame parke iš JAV pirktų rąstų yra pastatyta Lincolno trobelė, įamžinti danų emigracijai į JAV.

*

Tik atvykus į Randers miestą, tuoj pastebime, kad jau, vedami fiziologinio ritmo, yra sugrįžę iš Egipto seni draugai — gandrai. Virš stogų vienur pamatysi gandrus, užverstomis galvomis kalenančius arba tik stovinčius prie lizdų, o kitur tupinčius lizde, iš kurio tik snapas kyšo. Danai pasakoja, kad pastaruoju laiku tie baltai - juodi, raudonkojai - raudonsnapiai paukščiai nyksta ir ne visuomet jau sugrįžta prie senų gandralizdžių.

Už Randers pavažiavę, sustojame prie ežero, medžių pavėsyje ir aplankome 16 amž. raudonų plytų Roseholm pilį. Tai pirmoji mano aplankyta pilis Danijoje. Taip pat pirmoji liudininkė didelio monarchijos įsigalėjimo Danijoje. Mus pasitiko jaunas princas, pasikvietė į vidų ir supažindino su pilies interjeru ir jos meno lobiais.

*

Aplankome prie įlankos, beveik krašto centre, antrą didumo atžvilgiu Aarhus miestą. 1942 m. miestas pasipuošęs modernia rotuše. Veikia universitetas. Gatvėse daug medžių. Aarhus išsiplėtė tik pereitame amžiuje. Yra žymi 13 amž. gotiška katedra, kuri yra ne tik didžiausia Danijoje, bet žymi ir savo vargonais. Tais puikiais vargonais vasaromis čia grojo ir Bachas.

Mane labiau traukė miesto centre — senamiestyje, gražiame gamtovaizdyje, pamatyti atvirą muziejų, kuriame iš visos Danijos yra suvežta ir sustatyta keliasdešimt pirklių ir amatininkų viduramžiškų gyvenamų namų. Atviras muziejus jau primena amatininkų miestelį. Tuos pastatus lanko įvairios ekskursijos. Matyti ir mokinių grupės, kurios domisi viduramžiškais baldais ir ano meto amatininkų įrankiais. Pasirodo, kad danai ir rumunai pirmieji Europoje sukūrė tokius atvirus muziejus.

*

Paplitus automobiliams- ir žmonėms, mažiau tenka vaikščioti. Kad žmonės nepamirštų savo biologinės prigimties, Aarhus turistinė sąjunga tarp Ornereden ir Skovmolle paruošė gamtos artumoje 4½ mylių ilgumo pasivaikščiojimo takus. Takai eina bukų miškais ir pajūriu. Tam tikslui medžių kamienai pažymėti geltonais taškais, rodyti takų kryptį. Paukščiams čiulbant, einama pro jūros įlanką, žydinčias pievas, prie upelių ir šaltinių. Pakelyje yra restoranų. Įdomiausias yra 300 m. senumo malūnas, kurio dar vienoje pusėje sukasi girnos, o kitoje gali pasistiprinti nuvargę pėstieji.

*

Važiuojant derlingais laukais po tvarkingus daniškus ūkius, prie Gudenaa upės sustojame Silkeborg mieste. Tai yra centras grandinės gražiųjų ežerų. Aplink išsimėčiusios danų vasarvietės. Čia būtinai reikėjo nusilenkti danų tradicijai — sėsti į laivą ir paplaukioti Gudenaa upe.

1950 m. Silkeborgo apylinkėse, po 3 pėdų durpių sluoksniu, buvo rastas apie 40

Muziejaus viduramžiška architektūra

m. amžiaus odine virve pasmaugtas Tollundo vyras. Galvojama, kad tai yra geležies amžiaus žmogus. Dabar Tollundo vyras yra išstatytas Silkeborg muziejuje. Visi stebisi, kaip puikiai po durpių sluoksniu tas vyras buvo gamtos užbalzamuotas. Jo galva, kojos turi net originalią išvaizdą. Kartu buvo surasta iš 8 kailio gabalų susiūta kepurė. Mokslininkai, darydami tyrimus Kopenhagos muziejaus laboratorijose, priėjo išvados, kad Tollundo vyras šioje žemėje yra gyvenęs prieš 2 tūkstančių metų.

*

Sustojame Jelling kaimelyje, prie senos bažnytėlės. Kadaise šiose apylinkėse yra buvusi vikingų karalių rezidencija, kurios jau jokių likučių nėra likę. Tik užsilikusiuose akmeniniuose runų paminkluose įrėžti ornamentai pasakoja, kaip Danija buvo sujungta ir sukrikščioninta. Taip pat iš tų įrašų galima išskaityti apie įvairius apylinkių įvykius, bet istorikai teigia, kad tuose įrašuose netrūksta legendų ir mitų.

Gintaro suvenyrai ir legendos

Pietinėje Jutlandijoje susipažįstame su seniausiu Danijos Ribe miestu. Viduramžiais Ribe yra buvęs uostu, bet per ilgą laiką dumblas užvertė uostą, ir Ribe dabar paliko sala. Tur būt, miestas nuo viduramžių nepasikeitė. Iš visų architektūrinių paminklų išsiskiria laiko ir oro nublukinta 12 amž. bokštuota katedra. Plytų ir akmenų pastate jungiasi romėniškos kolonos ir gotiški skliautai. Vaikštant miesto siauromis, vingiuotomis gatvelėmis, ir čia gali pamatyti virš kurio nors stogo užverstomis galvomis kalenančius gandrus.

Labiausiai mane Ribe mieste nustebino daug parduotuvių su šiaurės aukso — gintaro suvenyrais. Pasirodo, kad Ribe yra Danijos meniškų gintaro dirbinių centras. Parduotuvės prikrautos gintaro nėriniais, apyrankėmis, sagėmis, auskarais ir kt. meniškais gaminiais. Daugiausia gintaro suveny-

(Nukelta į 4 psl.)

TREČIOSIOS MOTERS TREČIOJI DIMENSIJA

Prie Aloyzo Barono romano visumos ir detalių grįžtant

DALIA KUČĖNIENĖ

Geras romanas įsiūbuoja jaus mus, o jei pajėgia suaktyvinti dar ir galvojimą, tai jis išsirutulioja iš kūrybinio kevalo į filosofinį mąstymą. Geri rašytojai jaučia kaip filosofai ir piešia žodžiais kaip menininkai spalvomis. Aloyzo Barono **"Trečioji moteris"** primena impresionistiško paveikslo techniką, panašiai kaip muzikoje Debussy ar Ravel, kur bandoma užfiksuoti nuotaikas. Ten kiekvienas gamtos akordas, vėjas, saulė, medžiai virsta metaforomis, išreiškiančiomis dvasinių gelmių nuotaikas. Realybė giliau įmatoma už drobės. Šis rafinuotas realizmas suteikia kūriniui transcendentiškumo.

Mažai rašytojų rašo šiandieną penkioliktomius romanus, kaip pvz. M. Proust — daugumas bando įšsisakyti viename tome. Kai rašytojas pasirenka išsisakyti, sakysim, dviejuose šimtuose puslapių ar mažiau, tenka jam būti kondensuotam, tuo pačiu krinta didesnė atsakomybė ir ant skaitytojo pečių, kuriam tenka tada apmąstyti kiekvieną žodį, nes kone kiekvienas žodis gali turėti paskirtį romano visumoje. Autorius ten sparčiai žengia pirmyn nesikartodamas, prileisdamas, kad skaitytojas pilnai suprato jo ankstyvesnius žodžius. Jei skaitytojas nėra tam pasiruošęs ar pakankamai pribrendęs, autorius lieka jam dažnai tik dalinai suprastas.

Modernieji rašytojai, net ir Dostojevskis, prisipažįsta, kad kasdieninių įvykių neesminiai aprašymai dar nėra tikroji realybė — tai tik gražūs "Kodak" paveikslėliai. Nebeįvertinami ir neįtikėtinų, nerealių dalykų aprašymai, nors kažin ar ir Homeras tikėjo, kad jo skaitytojai tuo patikės, kai jis rašė apie žmones, pavirtusius kiaulėmis.

Kai daugumas lietuvių rašytojų dar neatsiplėšia nuo savo "miestelio" ar, taip vadinamo, kaimo romano tipo (naujausias — "Žydinčios dienos"), norisi, anot prof. K. Pakšto, pasukti mūsų ne vien tautos, bet ir literatūros laikrodį šimtą metų pirmyn. Ir čia staigmena — A. Barono "Trečioji moteris".

Nors prie šio romano ir negalime užkabinti etiketės — superrealistiškas, dadaistiškas ar kaip nors kitaip ultraistiškas, tačiau mūsuose tai naujas romanas, nors ir ne visai atitinkąs prancūzų naujajam romano tipui, vis dėlto turįs bent vieną bendrybę. Užvertus paskutinį lapą, tarsi rašytum romaną pats toliau, lyg jis būtų dar neužbaigtas. Ir ankstyvesnieji recenzentai, kaip B. Raila ir L. Gražulienė, pripažįsta, kad šis romanas vis dėlto mūsuose išsiskiria savo modernumu.

Nesigilinant detaliau į jo turinį, norisi sustoti čia prie romano impresionistiškų nuotaikų. Kadangi tai buvo "Giedros" išprovokuotas ir premijuotas romanas, kurio pagrindinė veikėja turėjo būti stipraus charakterio lietuvė moteris, o novi šio lietuviško miesto senovės dvasia, senoji statyba, architektūra, skulptūra. Susitinkame ją, dar nežinančią savo nevaisingumo. Ypač ją žavi Šv. Petro ir Povilo bažnyčios fragmentas, kur ame matydama Mariją be kūdikio, jaučia kažkokį neatbaigtumą, tarsi nujausdama savo dramą, nenori būti vien tik Balčiausias bokštas, bet meilės ir gailestingumo Motina. Ypač sūnaus motina. Šis jos motiniškumo troškimas lieka joje stipriai užfiksuotas, kaip tas nekintantis, knygą skaitąs evangelistas, kuris įkyriai vaidenasi puslapių tėkmėje.

Dalia Kučėnienė, šio straipsnio autorė, šiuo metu siekia Roosevelto universitete Chicagoj magistro laipsnio iš ispanų literatūros. Bakalauro laipsnį iš prancūzų ir vokiečių literatūrų yra gavusi Lojolos universitete

Autorius norėjo, kaip anksčiau minėjau, išsakyti Aldonos vidujinį konfliktą, galima sakyti, kad jis pasidaro ne vien tik Kevėnienės, bet visos žmonijos konfliktas.

Juodų plaukų žydaitė Mirjam yra tikras autoriaus pranašystės įrankis. Kiekvienas jos sutikimas yra surištas su Aldonos gyvenimo lūžiais. Pirmuoju atveju Mirjam lyg išpranašauja Aldonos dvasinę mirtį. Aldona paskolina pinigus aborto operacijai — beprasmiškai mirčiai. Čia prisimena Camus "L'etranger" romane beprasmiškas arabo nužudymas. Gal būt, Aldonos paskolinti pinigai neprilygsta Camus veikėjo veiksmui, tačiau yra būdinga, kad nors tas veiksmas nepateisinamas, tačiau žmonių sprendimas yra hipokritiškesnis, negu pati veiksmo kaltė. A. Baronas taip, kaip ir A. Camus, neteisia Aldonos, jis leidžia, kad jos žmogiškumas susitiktų akis į akį su absurdišku beprasmiškumu, leidžia, kad skaitytojas būtų teisėjas, nuspręsdamas, kas ir kur yra kaltė ar nekaltė.

Antrąjį susitikimą su Mirjam, jau dėvinčia kūjo ir piautuvo ženkliuką, suprantame kaip tautos mirties neišvengiamumą, taip kaip ir Aldonos pilną supratimą jos nevaisingumo. Štai kaip pats autorius perduoda čia dvasinę dimensiją: "...virš miesto skrido ir skrido sunkūs ir juodi lėktuvai kaip varnai, jie virpino orą, ir buvo gūdu, rodos, jie jautė dvėselieną — kabėjo išblukę, melagingi, komunistiški transparentai, lyg tuščios kartuvių virvės".

Trečiuoju atveju sutinka Aldona žydaitę varomų žydų būryje. Mirjam pasako Aldonai, kad sesuo pagimdė berniuką, tarsi būtų pasakius: "ir žodis tapo kūnu ir gyvena tarpe mūsų". Per Mirjam ji lyg atperka savo paskolintų pinigų kaltę, bet kartu užsivelka sau dramos rūbą.

Kareivis, išgirdęs sutikimą priimti iš geto kūdikį, paduoda Kevėnui septynis tūkstančius. Kodėl septynis? Ar tai mistiškas simbolinis numeris, išpranašaująs artėjančio įvykio negalimumą?

Aišku, kad Aldonos tyras džiaugsmas, jos ekstazė nusakoma žodžiu — pavasaris.

Žinodama, kad jos svajonės taps realybe, pavasarį jaučia čia pat. Šis džiaugsmas yra toks gilus, kad ji, išėjusi iš daktaro kabineto, jaučiasi lyg kūdikio laukianti motina: "kaip niekad buvo linksma, lyg kažkada vaikystėj, kai motinos liepiama paduodavo elgetai duonos". Jaučiame jos subrendusį džiaugsmą, kaip prasmingiausią įsikūnijimą. Toliau autorius rašo: "Jai rodės, kad jos nevaisingumas sumažėjo, beveik nyko, ir anie Joanai paskolinti pinigai dabar nebeslėgė". Aldona supranta, kad augintinio priėmimas nebus vien žygdarbis, bet užsimojimas pagelbėti kitam, kad ir pačiam būtų gera. Gilaus pergyvenimo surakintame skausme įsižiebus vilčiai, Aldonos kasdienybės beviltiškumas suplasnoja taip lengvai, kaip kaimynų mergaitės plaukų kaspinėliai. Prasideda jos tikras pavasaris. Aldona motina. Jaučia sūnų kaip moderniąją poeziją, gailėdamasi jo dostojevskišku vaikų gailesčiu.

Staiga į jos pavasarišką džiaugsmą grįžta šalna, primenama, kad sūnus yra ne jos. Aldona, paviršutiniai ramaus charakterio moteris, nustebina mus čia savo fiziniu mostu, kuris nebūtų pateisinamas, jei nežinotume ją pavergiančio dvasinio konflikto. Medalio į šiukšles išmetimu, lyg šio daikto su naikinimu ji nori atsipalaiduoti nuo buvusio (Aldonai buvusio, nes ji dabar jautėsi motina) nevaisingumo. A. Baronas čia rašo: "Keleta dienų buvo vėjuota".

Jausdamasi nesaugiai, Aldona išvažiuoja į tėviškę. Tai stiprus noras grįžti namo, į tėvų glėbį, į ten, kur vaikystėje jinai jautėsi saugiai. Tėviškėje Aldona išgyvena absoliučią laimę.

Karas. "...buvo graži vasaros pabaiga, šiltas ruduo nešė vora-

(Nukelta į 5 psl.)

risi čia apsistoti kaip tik prie Aldonos Kevėnienės personažo.

Ar Ponia Bovary laikytina stipriu moters charakteriu? Ar nusižudžiusią Anną Kareniną laikome taipgi stipriu charakteriu? Kaip įvertiname kitas svetimtaučių literatūros žinomąsias, kaip pvz. Pamela, Nana, Catherine Earnshaw, Clarissa, Desiree, Amalia ir t. t., prieš jas kiti personažai lieka tik šešėliuose? Deja, mūsų literatūroje, kurią jau būtų galima versti į svetimas kalbas, tur būt, Aldona Kevėnienė yra pirmoji, per kurią, iš jos ir joje prasideda ir baigiasi romanas.

Ar įdomi ji moteris? Susipažįstame su ja Vilniuje. Šiame mieste gyvena ji, sąmoningai Vilnių pasirinkdama, nes ją ža-

Seniausio Danijos miesto Ribe centras

PASAKŲ ŽIDINIO PĖDSAKAIS

(Atkelta iš 3 psl.)

rai turi savyje visas natūralias gamtines savybes, kaip augalų liekanas, smėlio kruopelytes, akmeniukus ar museles. Daugumoje daniški gintaro suvenyrai yra minimaliai šlifuoti. Tas teikia gintarui ypatingą išraiškingumą. Yra gintaro suvenyrų, suliedintų iš mažų gintaro gabaliukų į įvairias formas. Jau tokie gintaro papuošalai yra praradę savo gamtines savybes. Taip pat yra siūlomi naujausi papuošalai, suliedinti iš skirtingų spalvų gintaro.

Susidomėjau paplitusia legenda apie gintaro kilmę. Visiems yra žinoma, kad ir Danijos Baltijos jūros salų pakrantėse yra išplaunamas gintaras. Ir net senovėje danai eksportuodavo gintarą į Vidužemio jūros valstybes. Taip pat geologinė gintaro kilmė Danijoje, kaip ir Lietuvoje, remiasi suakmenėjusiais medžio sakais. Danai turi taip pat legendą, kuri gintaro kilmę riša su Homero "Odisėjos" epiniu veikalu. Tos legendos, tur būt, daniška versija apie gintaro kilmę pasakoja, kad saulės dievo sūnus Faetonas buvo gavęs tėvo leidimą patempti saulės vežimą skersai dangų. Bet įvyko nelaimė, kai Faetonas nesuvaldė arklių, tempusių saulės vežimą. Tada saulė priartėjo arti žemės ir sudegino miškus, išdžiovino šaltinius ir išsaukė kitų nelaimių. Užpykęs dievų karalius Zeusas pasiuntė perkūniją ir žaibus. Perkūnas nutrenkė saulės dievo sūnų, kurio kūnas įkrito į Eridanos upę. Kažkas palaidojo dievo sūnų upės pakrantėje. Seserys, nesulaukusios savo brolio, pradėjo jo ieškoti ir po ilgų pastangų surado jo kapą. Sielvarto apimtos, seserys sukritusios prie brolio kapo graudžiai verkė ir apalpo. Zeusas pasigailėjo seserų ir pavertė jos epušėmis. Seserų ašaros, subėgusios į upę, pavirto gintaru.

Taip pat Danijos istoriniai šaltiniai tvirtina, kad senovėje gintaras buvo branginamas kaip auksas ir sidabras. Senovės Romoje už gintaro statulėlę rinkoje galima buvo gauti stiprų vergą. Ir net senovės Škotijoje jaunajai gintaro vėriniai buvo labai populiari vestuvinė dovana. Tais laikais buvo tikėta, kad gintaras yra stiprumo prieš piktas dvasias ir meilės pastovumo simbolis. Šių laikų archeologiniai kasinėjimai Centrinėje Amerikoje patvirtina, kad 4—9 amž. aukštą civilizaciją sukūrusios indėnų majagentys taip pat naudojo gintaro papuošalus.

Nuo Ribe miesto jau yra ne per toliausia ir Vokietijos siena. Tai vienintelė vieta, kur 42 mylių ilgumo siena jungia Daniją su Europa.

Pasakų židinio centre

Aplankę įdomesnes vietas Jutlandijoje, pasukame į Fynų salą aplankyti Odense miestą, garsią pasakų rašytojo Anderseno tėviškę. Danijoje persikelti į salas yra patogu, nes daugelyje vietų salų valstybę jungia tiltai. Kai kurie tiltai yra rekordiniai ilgiausi Europoje. Važiuojame prieš 2 metus užbaigtu tiltų junginiu. Tik įvažiavus į Fynų salą, pajunti, kad ji yra pačiame krašto viduryje, mažiau jaučia jūros alsavimus — vėjus. Augmenija vešlesnė. Namai tokie patys, kaip Jutlandijoje — pusiau mūriniai ir mediniai. Tik skiriasi namų priekiai. Jų langai ir durys išpuošti liaudies meistrų piaustytais ornamentais. Languose raudonuoja pelargonijos ar kitos margaspalvės kambarinės gėlės. Prie namų gėlių darželiai.

(Bus daugiau)

TELEVIZIJAS:
paprastas ir spalvotas nebrangiai taisau. Už patarnavimą vietoj $3 už dirbtuvės darbą $10.00 ir dalys. Pasiteiraukite apie naujas.
J. MIGLINAS
2549 W. 69 St., II auk., PR 6-1068

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
COSMOS EXPRESS
MARQUETTE GIFT PARCEL SERVICE
8 skyriai Chicagoje
2608 69th St. Tel. WA 5-2787
3501 69th St. Tel. WA 5-2737
3212 So. Halsted St. Tel. CA 5-1866
Lietuvių bendrovė, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų tiesiai savo vardu iš Chicagos į Lietuvą.
Didelis pasirinkimas geriausios rūšies medžiagų ir kitų prekių žemomis kainomis.
P. ir V. Žukauskai

VALOME
KILIMUS IR BALDUS
Plauname ir vaškuojame visų rūšių grindis.
J. BUBNYS — Tel. RE 7-5168

MOVING
A. VILIMAS
Apdraustas perkraustymas
Įvairių atstumų
3415 S. LITUANICA AVENUE
Te. — FRontier 6-1882

MARQUETTE PARK — AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE
80 MILIJONŲ PERŠOKUSI BENDROVĖ
CHICAGO SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
4 3/4 % METAMS
VISUOSE TAUPYMO SKYRIUOSE
6245 SO. WESTERN AVE. CHICAGO, ILL. 60636 TEL. GR 6-7575

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ, viena tarp žymesniųjų krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šios apylinkės gyventojus pavyzdingai, saugiai ir pelningai jau virš 43 metus, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama palyginamai aukštą dividendą. Per paskutinius 10 metų Chicago Savings išmokėjo savo taupytojams virš 14 milijonų dolerių dividendų. Chicagos Taupymo Bendrovė stengiasi būti stipri finansiškai ir teikti pačius geriausius patarnavimus savo taupymo ir skolinimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis, noriai prisidėdami darbais ir finansais, kad galėtų pasiekti geresnių gyvenimo sąlygų. Kviečiame visus taupymo ir paskolų reikalais kreiptis į Chicagos Taupymo ir Skolinimo Bendrovę, išaugusią į virš $84.000.000 turto įstaigą.

CHICAGO SAVINGS BENDROVĖ kviečia visus lietuvius, ypatingai tuos, kurie dar nesate aplankę mūsų 84 milijonų dol. finansinės įstaigos, vienos įdomiausių visoje Chicagoje.

Federalinės vyriausybės apdraudos įstaigoje visos taupymo sąskaitos apdraustos iki $15.000.00

Atsilankę pamatysite gėlėmis išpuoštą pirmą įstaigos aukštą. Laimės Šaltinėlį — Wishing Well, per kurį surenkama ir išdalinama kasmet įvairioms labdaringoms įstaigoms apie $1,200.00. Pamatysite taipgi žinomą didelį Chicago Savings Prezidentinį kambarį, kuriame yra vietos 200 asmenų ir kuris veltui duodamas organizacijų susirinkimams. Susirinkusiems veltui jame teikiame kavą. Šis kambarys yra išpuoštas dideliais Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentų paveikslais ir trumpomis jų gyvenimo žiniomis. Pamatysite įvairių rinkinių kabinetą ir daug kitų įrengimų bei patogumų, kuriais per metų metus naudojasi mūsų taupymo ir skolinimo nariai.

Ypatingai kviečiame vaikų tėvus pradėti taupyti vaikų mokslui reikalingus pinigus. Mes turime specialų skyrių, kuriame taupomi mokslui reikalingi pinigai (College Bonus Savings). Šiame skyriuje laikomiems pinigams mokami patys aukščiausi dividendai, net iki 5¼%. Šiandien mokslas kainuoja nuo $6.000 iki $12.000 ir daugiau. Jei pradėsite mažais mėnesiniais indėliais taupyti nuo vaiko jaunų dienų, tai nei neapsižiūrėsite, kai sutaupysite mokslui reikalingus pinigus. Galite pradėti $2.50, $5.00, $10.00 arba net $25.00 sumomis į mėnesį. Kai padėsite 200 kartų po $25.00, tai susidarys reikalinga suma. Tokiu būdu bus užtikrintas jaunimui reikalingas mokslas. Vaikams bus lengvesnė ir gražesnė ateitis. O tėvams ramesnė sąžinė. (Šio mokslo taupymo skyriaus nereikia sumaišyti su dabar garsinamu Certificatų taupymo skyrium.)

Valdyba, direktoriai ir visi tarnautojai Jūsų lauksime.
JOHN PAKEL, Sr., Prezidentas

STAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

1. Insured Family Savings
2. College Bonus Savings
3. Christmas Club Savings
4. Vacation Club Savings
5. Home Mortgage Loans
6. Home Improvement Loans
7. All Types of Insurance
8. Sell and redeem U. S. Bonds
9. Safety Deposit Boxes
10. Free Community Rooms for your organization meeting
10. (Free Coffee)
11. Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No service charge to members.
12. U. S. Postal Stamp Machine
12. Service.
13. We sell Travelers Checks.
14. Save-by-mail Kits
15. Notary Public Service
16. Two large Free Parking Lots
17. Free Theatre tickets two Saturdays each month for your children and mothers.
18. Christmas party with gifts to College Bonus Members.

PATOGIOS VALANDOS:
MONDAY ..... 12:00 P.M.— 8:00 P.M.
TUESDAY ..... 9:00 A.M.— 4:00 P.M.
WEDNESDAY ..... Closed All Day
THURSDAY ..... 9:00 A.M.— 8:00P.M.
FRIDAY ..... 9:00 A.M.— 8:00 P.M.
SATURDAY ..... 9:00 A.M.—12:30 P.M.

Dail. Leonas Urbonas kalba savo parodos atidaryme Detroite. Iš kairės: ipž. Viktoras Veselka, LB Detroito apylinkės pirm., Jonas Urbonas ir dail. Leonas Urbonas. Nuotr. K. Sragausko

TREČIOSIOS MOTERS TREČIOJI DIMENSIJA

(Atkelta iš 4 psl.)

tinklius". Lagery išplėšiamas iš jos rankų augintinis, automobilin įsisodinę, jį išsiveža tikrieji tėvai, o mes tada skaitome "iš po ratų šoktelėjo dulkių ir dūmų juosta, kurią po valandėlės vėjas išsklaidė erdvėj, nepalikdamas, kaip ir skausmas, laike jokių ženklų ir randų".

Ar po dvidešimt metų, jau po kitu dangumi sutinkame Aldoną pasikeitusią? Ji vieniša, liūdna. Jos sieloj ne pavasaris, o ruduo. Rudenio gijomis išmarginta visa jos būtis. Puvo gėlės, rudenio negrįštamumo vaizdas spindėjo akvareliniuose, nuspalvintuose medžių lapuose. Aldoną matome susimąsčiusią, pasinėrusią į jai nepakenčiamą gyvenimą, pasidavusią savo likimui ir savo hermetiškai užgniaužtam, bet gyvam skausmui. Vedanti amžinai nesibaigiančią kovą, tarsi Hemingway senis jūroje, Aldona sunkiai velka gyvenimo tinklus amžiname konflikte.

Atsitiktinai grįžta jos gyveniman buvęs auklėtinis, ir medžiai vėl jai pradeda šlamėti. Prie augintiniško konflikto prisideda dar ir jos nesuprantantis vyras. Patį Aldona slepia nuo jo savo giliausius pergyvenimus. Nebando ji savo vyro pakeisti, suprasdama savo norų beprasmiškumą prieš amžinybę. Gyveno jie gražiai, bet kun. A. Grauslys (meilės daktaras) nepasakytų, kad jie sirgo didžiąja meile vienas kitam, juos rišo tik daugelių metų išgyventi šešėliai. Jei Aldona nebūtų turėjus savo dvasinio pasaulio, kažin, ar ji būtų išgyvenus su Juozu, kuris vien mieguistiška apatija išgyveno jam skirtąjį laiką.

Kevėnienė giliai mylėjo savo tėvynę, bet suprato ir universalios meilės reikšmę, jautė pasaulio pulsą. Visa tai ją degino ir visa tai ji norėjo draskyti kaip nežtinčią žaizdą. Aldona jaučiasi išsisėmusi, pavargusi, kaip jos maža skulptūrėlė, vaizduojanti žmogų, keliantį žemę... "Stovėjo medžių šešėliai vieniši, dangumi judėjo juodi, stori debesys, sunkūs ir grėsmingi — dangus buvo savo juoda bedugne priartėjęs, ir jo tamsumoje negalima buvo įžiūrėti žvaigždžių" (noras mirti) ir toliau "šakose kabėjo nuogi lizdai (jos tuščias lizdas), liūdnai išstatyti rudenio ir žiemos vėjams, kaip tušti, paliktieji namai".

Matome Aldoną susimąsčiusią, galvojančią, su savimi vedančią dialogą: kas yra motina, kas yra mirtis, kam reikalingas karas, beprasmiškos žudynės, kas yra tautybė, kas meilė žmogui, kas meilė tėvynei, kas gyvenimo beprasmiškumas?

Ateina laiškas iš Vietnamo. Ši džiaugsmo metafora Barono žodžiais taip nusakyta:

"Saulė kampu mušė į vidų, ir spinduliai, perkirtę didelės gėlės tarpušakes, virpėjo šviesiais ženklais grindyse". Šiuos naujus džiaugsmo spindulius ji užgniaužia savyje — jais nebesidalindama su vyru. Kai Kevėnas atsitiktinai atranda laišką, jis visą šį jos spinduliavimą apibūdina dviem žodžiais: "Tai kvaila".

Gal todėl, nerandant Juoze gilaus supratimo, žavi ją Tadas su Kepure. Šis ateina į jos antiseptišką aplinką kaip didelis kontrastas. Tadas su Kepure nėra joks filosofas, kaip norėtųsi jį iš karto apibūdinti, jis paprastas senbernis.

Tadas įneša į šį gilios emocinės srovės romaną žavų kontrastą, nepavaldytą primityviškumą. Pripratusiai prie ligoninės kvapų, Aldonai Tadas atsiduoda vėju ir prakaitu. Po dviejų stiklų degtinės, pasaulis visada jam šviesėja, atsiriša liežuvis, ir jis autoritetingai kalba apie viską. Aldonai jis patinka, nes Tadas bando ją suprasti. Tadas atneša šiek tiek naujoviškumo į jos išore pedantiškai tvarkingą gyvenimą. Tadas ją garbina. O kuriai moteriai nepatinka būti garbinamai? Todėl Aldona, kada nutaria skristi į New Yorką, paprašo Tado atvažiuoti parsivežti jos iš aerodromo. Ji jaučia, kad Tadas ją geriausiai supras, bent bandys suprasti. Šiame nestereotipiniame charakteryje Aldona randa ramstį.

Nekintantis nerimas ir noras pratęsti savo motiniškumą be pertraukos persekioja Aldoną dienomis ir naktimis. Savo vienumoje ji dalijasi skausmu su poetu Mackum. Aldona suprato poeto skausmą ir jo poeziją. Joje ji rado tai, ką per metų metus savo vienumų vienumoje išsupo, ir sukrešėjusio nevaisingumo lašai jos širdyje vėl sužydo skausmingais savo rasės medžių medžiais. Medžiais (50 kartų kartotais), tais medžiais, kuriais "Trečiosios moters" puslapiai nusodinti, medžiais simbolizuojančiais pradžią ir pabaigą — mirtį ir prisikėlimą, nuo psalmių nendrių iki šventojo medžio, į kurį Aldona įkeitų savo augintinį, jei tik turėtų medį žaliuojantį.

"Lauke vėjuota ir sninga". (Jos įsčių žiema — ji lieka balčiausiu bokštu.) Kelias dienas Aldona gyvena Jureko likimu. Nepakanka tyliai eiles išskaityti. Skaito garsiai, lyg norėdama balsu, tarsi balzamu, savo žaizdas išgydyti. Ji nori net mirusiam poetui parašyti laišką, negalėdama susitaikinti su mintimi, kad ką esi kartą praradęs, visa nebegrįžtančiai dingsta.

"Šalo ir atrodė, kad ligi tol buvusi lengva žiema pradės surasti savo kelią". Su sužeistuoju strazdu atsimuša ir iš New Yorko sužeisto augintinio laiškas. Aldona nusprendžia skristi pas jį.

"Pranešinėjo, kad lis". Skaitome toliau, "kai baigia pasiekti New Yorką, užgula lengvas rūkas. Lynoja ir, kai artėja žemėn, drėgnos kelių linijos blizga kaip ilgos plieno gyvatės"... rodos lyg Aldona būtų atkeliavus į F. Mauriac gyvačių miestą.

Susitikimas apviliantis. Augintinis supažindina su savo būsima žmona. Ši Aldonai pasako atpirkimo žodžius: **"Jūs tikroji Michael Motina"**. Čia romanas galėtų ir baigtis.

Grįžus namo, laukia jos Tadas su Kepure, augintinio vestuvės ir ją "kevėniškai" mylįs Juozas. Pabaiga, tarsi intriguojančio sekančio romano pradžia. Autorius dar gyvas. Aldoną palikome suradusią dvasinę pusiausvyrą. Nežinia, gal A. Baronas nutars pasekti Lawrence Durell pėdomis, pristatydamas Aldonos problemą jau ne iš jos pasaulėžiūros, bet iš jos vyro, ar Tado.

Kai kritikai vertino Moby Dick, vertino tik pažodinį baltojo banginio romaną ir teigė, kad autorius nevaldo plunksnos; vėliau naujasis žvilgsnis metafizine bei simboline prasme užbūrė skaitytoją.

Trečiąją Moterį galima interpretuoti kaip mirtį. Mirtis minima netoli šimto karto, nepilnai dviejuose šimtuose puslapių. Taipgi Trečioji Moteris gali reikšti mažumos bejėgiškumą ar paties gyvenimo beprasmiškumą. Yra kita galimybė perversti Kevėnų sterilišku simboline prasme, kaip dvasinių vertybių stoką, laikinai sužibėjusią laimę ar prarastą žmogiškumą. Be abejo, kaip įvairių skaitytojų yra įvairūs pasauliai, taip įvairios gali būti ir jų interpretacijos. Tačiau romanas simbolinės bei metafizinės prasmės šviesoje sušlama naujais pavasario ir rudenio medžiais bei impresionistiškomis nuotaikomis. Jo vertė, skonis ir grožis, kaip ir meerschaum pypkės, priklauso nuo vartojimo.

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas
Apdraustas perkraustymas
WA 5-9209 Chicago, Illinois

POCIUS DECORATING CO.
Dažo namus iš lauko ir iš vidaus
Ta'p pat ir biznio pastatus
Telef. — 927 - 2809

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpiaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai ir metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. VIrginiai 7 - 7258 59

AMERICAN CYANAMID CO.
Located at Touhy Avenue and Mannheim Road
HAS IMMEDIATE OPENINGS FOR:
• KEY PUNCH OPERATOR • GENERAL OFFICE
• FILE CLERK • BILLER - TYPIST
• Modern new building • Pleasant working conditions
• Good salaries • Excellent employee benefits
FOR INTERVIEW CALL MR. MILLER — 827-8871
We are an equal opportunity employer

PADIDINTAS DIVIDENDAS VISOM TAUPYMO SĄ-TOM.
4 3/4% On savings accounts
INSURED
5 1/4% on investment bonus
NUO SAUSIO MĖN. 1 d., 1967
Sąskaitos apdraustos iki $15,000
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

PARADISE SUMMER RESORT
BASS LAKE — KNOX, INDIANA
Išnuomojamos kabinos vasarotojams. Su maistu arba galima naudotis virtuve. Didelių medžių pavėsis. Šokių salė. Žaidimų aikštelė vaikams.
Informacijai skambinti — Chicagoje PR 6-5951 arba 778-0920; Knox, Indiana tel. 772-2358.
ANTANAS ir VERONIKA ŠERKŠNIAI, savininkai

SINCLAIR
HC GASOLINE
RICHMOND AUTO SERVICE
2934 West 63rd Street
Tel. GR 6-3134 ir GR 6-3353
Sav. Juozas (Joe) Juraitis
* Pagrindinis taisymas vietinių ir užsieninių automobilių * Elektroninis motorų tikrinimas. * Chicago Motor Club patvirtinti kvalifikuoti mechanikai. * Darbas garantuotas ir prieinamos kainos. * Turime vilkiką ir (Courtesy cars). Atsilankykite ir įsitikinsite.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Av
Chicago, Ill. 60632, Tel. YA 7-5980

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE
5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
MAY - GEGUŽĖS 11, 12 IR 13 D. D.

OTARD IMPORTED COGNAC	Fifth	$4.98
HINE Imported FIVE STAR COGNAC	Fifth	$5.49
ROYAL TORO 10 Year Old PORTUGAL BRANDY 80 Proof	Fifth	$3.09
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P.	Fifth	$4.89
CINZANO VERMOUTH Imported Dry or Sweet 33 oz. Bottle		$1.89
POPULAR BRAND of Imported Blackberry, Cherry or Apricot LIQUEUR	Fifth	$2.79
GOLD DUCK New York State Champagne and Sparkling Burgundy	Fifth	$1.98
BARCLAY'S Extra Dry GIN	½ Gal.	$6.39
CREME YVETTE CORDIAL	Fifth	$4.98
CARLSBERG BEER Case of 24 — 12 oz. T. Away Bottles	Case	$7.49

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
NAUJŲ PARDAVIMAS — VARTOJAMŲ TAISYMAS
GREITAS patarnavimas — GARANTIJA — KREDITAS
2412 WEST 71st ST., CHICAGO, ILL. 60629, TEL. — 471-2446

APDRAUDŲ AGENTŪRA
Namų, automobilių, gyvybės, sveikatos ir biznio
Patogios išsimokėjimo sąlygos
J. BACEVIČIUS
6455 So. Kedzie Ave., PR 8-2233

Namų Pirkimas Pardavimas
INCOME TAX
KATILIUS REAL ESTATE
2456 W. 69th St. RE 7-8399

Cosmos Parcels Express Corp.
Prisijungusi su Podarogifts, Inc.
PRIIMA UŽSAKYMUS IŠNUOMUOTI BUTUS SOVIETŲ SĄJUNGOJE, O TAIP PAT SOVIETŲ GAMYBOS DOVANAS: — AUTOMOBILIUS, ŠALDYTUVUS, TELEVIZIJOS APARATUS, SKALBIMO MAŠINAS, MAISTO PRODUKTUS ir t. t.
INFORMACIJŲ IR NEMOKAMŲ KATALOGŲ GALITE GAUTI VYRIAUSIOJE ĮSTAIGOJE ARBA VISUOSE MŪSŲ SKYRIUOSE.
COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION
45 W. 45th Street, New York, N. Y. 10036
Tel. — CI 5 - 7905

Kas tik turi gerą skonį,
viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PR 8 - 5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 val. vakaro.

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.
3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7202
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. TAIPGI ORO VĖSINTUVAI, SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI.

Pasinaudokite Draugo „Classified" skyriumi.

JEI JŪS NORITE SIŲSTI
SIUNTINĮ - DOVANAS Į USSR
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS
FIRMOS
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED by Vnešposyltorg)
VYRIAUSIA ĮSTAIGA
1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y., IN 7-5522

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1530 BEDFORD AVE.	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	250 MARKET STREET	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	963 BLEECKER STREET	RE 2-7476
FARMINGDALE, N. J.	FREEWOOD ACRES	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TILGHMAN STREET	HE 5-1654
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	232-2942
LOS ANGELES 4, CAL.	107 SO. VERMONT AVENUE	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	HU 6-2818
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	DI 2-4240
BUFFALO 12, NEW YORK	701 FILLMORE AVENUE	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAU AVENUE	TO 8-0298
HARTFORD 6, CONN.	643-47 ALBANY AVENUE	CH 7-5161
JERSEY CITY, N. J.	503 GROVE STREET	HE 5-6364
SYRACUSE, N. Y. 13204	515 MARCELLUS STREET	475-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	PR 1-0691
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAU AVENUE	TO 9-3980
SO. BOSTON, MASS	396 W. BROADWAY	AN 8-1120
TRENTON 10, NEW JERSEY	1152 DEUTZ AVENUE	EX 2-0306
RAHWAY, N. J.	717 W. GRAND AVE.	381-8997

Antanas Petrikonis — Pavasaris

LITUANISTIKOS DOKUMENTACIJA PAS SVETIMUOSIUS

J. DAINAUSKAS

"Inter Documentation Company AG", tarptautinė mikrofilmų leidykla, kurios prekybinis centras yra Zug mieste, Šveicarijoje, yra mikrofilmavusi gana daug šiandieną labai retų leidinių, liečiančių taipgi Lietuvos istoriją bei literatūrą ir kurių mikrofilmus norintieji lengvai gali įsigyti.

IDC programa paremta selektyvia bibliografija, parinkta žinomų mokslininkų, kurių manymu, tas ar kitas veikalas yra būtinas universitetinėms studijoms. Žinovams sudarius tokią selektyvią bibliografiją, reikėjo lokalizuoti, rasti paskirų leidinių originalius egzempliorius, gauti teisę juos nukopijuoti, nufilmuoti ir, pagaliau, sudaryti tų filmų katalogus. Neretai serijinių leidinių paskirus tomus teko rankioti iš įvairių bibliotekų. Tos leidyklos pradžią sudarė bendradarbiavimas su Helsinkio bei Upsalos universitetais, su Karališka biblioteka Stockholme, Švedijos Karališka mokslų akademija, su Technologijos institutu Stockholme, Indijos Vadybos bibiloteka ir Rytų bei Afrikos Studijų mokykla Londone, su Valstybine biblioteka, Rytų gyvųjų kalbų mokykla ir Slavistinių studijų institutu Paryžiuje, o taip pat su Vokietijos, Belgijos, Olandijos ir Šveicarijos universitetinėmis bibliotekomis. Tą darbą pradedant, buvo turėtas prieš akis tikslas: padėti naujoms mokslo institucijoms gauti senesnę dokumentacinę medžiagą.

Šiuo metu mikrofilmavimo kameros yra įrengtos prie Helsinkio, Stockholmo, Londono, Paryžiaus bei Leideno universitetinių bibliotekų, gi filmų gaminimas sukoncentruotas Olandijoje. Per metus pagaminama iki 2,300,000 filminių lapelių. Artimoje ateityje per metus bus pagaminama iki 10,000,000 lapelių.

Iš IDC katalogų matyti, jog jų mikrofilmai apima šitokias serijas: Biblioteca Slavica, Biblioteca Indica, Biblioteca Asiatica, Biblioteca Africana, Biblioteca Zoologica ir Sertum Botanicorum. Lituanistinė medžiaga yra "Slavonics" monografinių ir daugiatomių leidinių mikrofilmų kataloguose. Būtų gera, kad mūsų įvairios mokslo institucijos ir šiaip pavieniai akademikai užmegztų kontaktą su šia pasauline mikrofilmų leidykla, tuo pačiu darant spaudimą, kad leidyklos kataloguose baltus liečianti medžiaga būtų atjungta nuo slavų, sudarant atskirą skyrių — Biblioteca Baltica.

Dabartiniuose leidyklos mikrofilmų kataloguose jau galima rasti apsčiai ir gana retos lituanistikos: V. Biržiškos "Lietuvių Bibliografija", K. Jablonskio "Lietuviški žodžiai senosios Lietuvos rašinių kalboje", I. Kisino "Lietuviškų knygų sistematinis katalogas", "Lietuvių kalbos žodynas", tom. I ir II, Aug. Theiner'io "Vetera Monumenta Poloniae et Lithuaniae..." I—IV tomai, R. Trautman'o "Die altpreussischen Sprachdenkmaeler", "Akty izdavaemy Vilenskoju Archeografičeskoju Kommissieju", 1—37 tomai, apimantieji 1865—1912 leidimo laikotarpį (pastarojo leidinio mikrofilmų kaina — $259.00), "Slownik geograficzny Krolewstwa Polskiego i innych krajow slowianskich" (kur veik pusė rašinių liečia vietoves iš Didž. Liet. Kunigaikštystės ribų) visi 1—14 tomų ir net "Zapiski Vilenskoj archeograficeskoj komissii" 1 t. Mikrofilmai knygų, dar nefigūruojančių kataloguose, irgi gali būti užsakyti, nurodant ieškomo veikalo bibliografinius duomenis. Tada IDC pati susiranda ieškomą veikalą ir jį nufilmuoja.

Visos knygos IDC filmuojamos permatomuose lapeliuose (Microfishe) 9 x 12 cm. dydžio, kur atskiras lapelis apima 40—70 puslapius sumažintoje formoje. Tie mikrofilmai skaitomi diaskopinio tipo filmų skaitymo aparatu. Iš jų su padidinimo aparatu, galima pasigaminti norimo (t. y. ir originalaus) dydžio fotokopijas, kurių pigiausia būtų "Xerox" kopijavimo būdu. Kalbant apie tuos techninius filmo skaitymo keblumus, reikia atsiminti, jog filmai apima veikalus, šiaip dažniausiai kur nors kitur sunkiai berandamus ir dar sunkiau begaunamus.

PREMJERA SU ŠUKYTE BALTIMORĖJ

Baltimorės Peabody konservatorija yra viena iš pirmaujančių muzikinio auklėjimo institucijų šiame krašte. Ji taip pat ruošia įvairius koncertus ir turi savo operą. Balandžio 28 ir gegužės 1 d. Peabody opera, talkinink aujant Baltimorės Civic operai, pastatė dvi vienaveiksmes operas: Renso Rosselini "La Guerra" ir Puccini "Gianni Schicchi".

Vietinės spaudos apibūdinime pastatymas atžymėtas kaip reikšmingas kultūrinis laimėjimas, kuriame tinkamu būdu sujungta auklėjimo ir profesionalizmo pasauliai.

Pastatymo meniniu direktorium buvo Baltimorės muzikinio gyvenimo matrona Rosa Ponselle, kurią ta pati spauda skaito viena iš žymiausių XX amžiaus operinių asmenybių. Rosa Ponselle buvo Metropolitan operos primadona ir dainavo pagrindiniuose vaidmenyse su žymiuoju Enrico Carueso.

"La Guerra" Amerikoje buvo pastatyta pirmą kartą. Veiksmas vyksta mažame Europos miestelyje, baigiantis karui. Žiūrovui bute - rūsyje atsiskleidžia karo meto gyvenimas, jo

Lilija Šukytė

problemos ir jų dramatiškumas. Vyksmo centre yra paralyžuota motina Morta ir jos duktė Marija. Motinai, belaukiančiai karo pabaigos, paaiški, kad duktė yra įsimylėjusi priešo karininką ir laukiasi kūdikio. Jos tragedija auga, kai, artėjant išsilaisvinimo valandai, duktė pabėga su priešu. Pagaliau, priešui pasitraukus, namo grįžta regėjimo netekęs sūnus.

Kūrinio melodramatiškumas, pergyvenusios okupacijos aliarmus bei šūvių tratėjimą, ypatingai veikia, primindamas išgyvenimų panašumą.

Lilija Šukytė dukters vaidmeniui buvo parinkta pačios Ponselle. Baltimorės didysis dienraštis Sun, vertindamas pastatymą rašė, kad Šukytė buvo graži akiai ir maloni ausiai (handsome to the eye and gracious to the ear). Jos sopranas yra lengvo pobūdžio, bet gali būti ir stiprus ir platus. Jos aukštosios gaidos skambėjo tikrai ir tiksliai, o žemutinis registras buvo turtingas ir tinkamai sensualus.

Puccini operoje "Gianni Schicchi" Šukytė atliko Laurettos vadimenį. Ši opera buvo dainuojama angliškai. Baltimorės publikos Šukytė buvo šiltai sutinkama. Nemažas būrys vietos lietuvių buvo taipgi nuėję pasiklausyti operų ir savo solistės.

J. Surgaila

— Vairuotojai ligi 25 metų Amerikoj 1966 m. buvo įvelti į 30% visų mirtinų nelaimių, nors tokio amžiaus vairavimo leidimus turinčių tėra tik 19%.

METROPOLIS-RESTORANAS

6538 S. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL. — TEL. 476-9009

Vienintelis lietuviškas restoranas su gerais patiekalais, kaip šašlykas, šnicelis ir kt., didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų. Lietuviškoj jaukioj nuotaikoj galėsite praleisti laiką, skaniai pavalgyti ir atsigaivinti.
Atdara kasdien nuo 3 val. popiet iki vėlumos. Šeštad. ir sekmad. nuo 12 val. d. iki vėlumos. Visi prašomi atsilankyti.
Savininkai PETRAS IR ANTANINA KAUŠAI

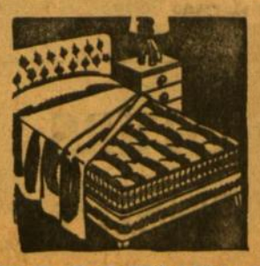

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų maldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvir. 9—9 val., antr., treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

SIUVIMO MAŠINOS

BERNINA • NECCHI • ELNA • PFAFF • KENMORE
(Šveicariškos, vokiškos, itališkos, japoniškos, Singer ir kitos). Taisome, parduodame ir nuomojame prieinamomis kainomis ir sąlygomis. Darbas greitas ir sąžiningas. Turime dalis, pritaikome pagal skonį kabinetus. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiesčiuose. Parduodame ir taisome dulkių siurblius.

B & B SEWING MACHINE CO.
4214 S. Archer Ave., Chicago, Ill. 60632. Tel. 927-0044; 927-0045.
Vedėjas Arvydas M. Dikinis

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. PR 6-8998

Taupykite

MES MOKAME 5¼% ANT 1-nų METŲ CERTIFIKATŲ

Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.

Kiekviena sąskaita ligi $15,000 apdrausta Federalės valdžios agenturoje

August Saldukas, Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

Automobilio nelaimės atveju skambinkite
(In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
GR 6-7777 24 hour towing service
Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai

FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING
BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR
2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas — MIKAS ČESAS

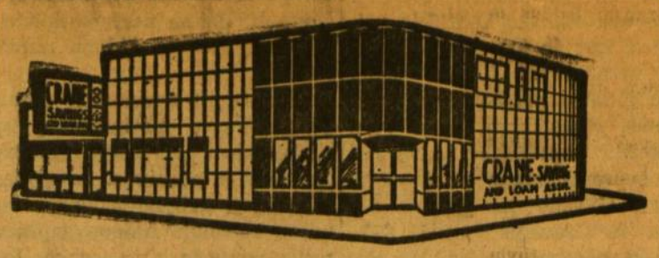

CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4¾% Naujas sukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. .....9 v. r. iki 5 v. v.
PIRMAD ir KETV. .....9 v. r. iki 9 v. v.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. ....Trečiad. uždaryta

ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4¾% ON INVESTMENTS
Units of $100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5% ON BONUS SAVINGS
Units of $1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS • 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330
HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

FOTOGRAFAS
ŽAVIOMS NUOTAKOMS

THE Paul STUDIO
home of MODERN photography

Gowns by Martha
PORTRAITS • CANDIDS
3213 South Morgan St. YA 7-5858

LIETUVIŠKA VALGYKLA. GRAŽIAUSIAS LIETUVIŠKAS RESTORANAS, KURIAME GAMINAMI LIETUVIŠKI VALGIAI.

Atdara — nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. – GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIDOMIS. DAR SUSPĖSIMĖ PAGAMINTI PAVASARIO SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS

STEIN TEXTILE CO.

urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritinių: damasko, brokados, "boucle's" ir "fiberglass".

PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSITE DOVANĄ.

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylons, taffeta, aksomo, ANGLIŠKŲ MEDŽIAGŲ paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737
Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta.

Nemokama vieta mašinoms pasistatyti už kampo į šiaurę Jefferson Street — Chernin's aikštėje.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

- *Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.*
- *Metinis dividendas 4¾% išmokamas du kart per metus už visas taupymo sąskaitas.*

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

PASKOLOS

perkant namus daromos ilgiems terminams ir prieinamais nuošimčiais mėnesiniais išsimokėjimais.

DĖL INFORMACIJŲ KREIPKITĖS

MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO ILL. 60608
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.
JOHN J. KAZANAUSKAS, President

INSURED

Perskaitę Draugą, duokite kitiems pasiskaityti.

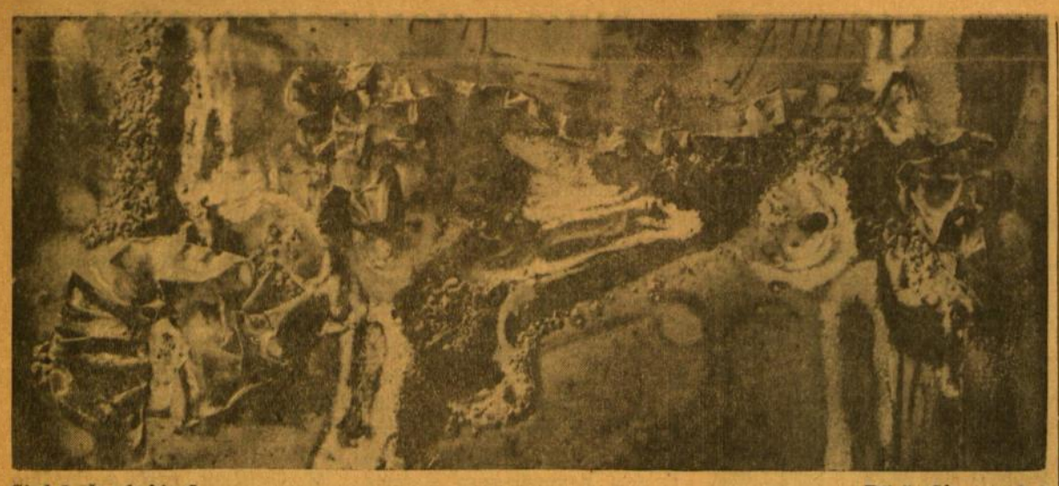

Giedrė Žumbakienė — Prieš vėją (emalis)

Iš parodos 69 meno galerijoj, Chicagoj, Marquette Parke

Kultūrinė Kronika

● **Trijų jaunosios kartos dailininkų darbų paroda atidaroma** gegužės 13 d. 7 val. 30 min. v. "69" Meno Galerijoje, 2612 W. 69 St.

Dail. **Giedrė Žumbakienė** pasirodys su 20 naujausių emaliaus darbų.

Dail. **Henrikas Blyskis** išstatys apsčiai savo grafikos darbų.

Skulptorius **Petras Aleksa** parodys savo naujausias skulptūras.

Galerijon įėjimas nemokamas.

● **Rasa Gustaitytė parašė knygą "Melissa Hayden Ballerina"** ,kurią išleido Rutledge Book leidykla. Tai gražiai anglų kalba išleista vienos šokėjos biografija. Knyga įrišta į kietus viršelius, kurio aplanke yra Rasos Gustaitytės nuotrauka su aprašu, kad tai lietuvaitė žurnalistė, į Ameriką atvykusi 1947 m. ir čia baigusi Columbia universitete žurnalizmo mokyklą. Ji yra jau šešetą metų laikraščių "Washington Post" ir "New York Herald Tribune" korespondentė. Ji turi daug patyrimo, rašydama žinias iš kongreso sesijų, aprašė nusikaltimų atvejus, varguomenės kvartalus ir kt. Pažymėta, kad ji mėgsta baletą, kas, be abejo, ir suvedė su balerina, kurios gyvenimą ji ir aprašė šioje knygoje.

● **Dail. Sesuo Mercedes laimėjo antrąją premiją religinio meno parodoje,** metodistų surengtoje Auroroj, Ill. Pažymėtina, kad šioje parodoje dalyvavo arti 70 dailininkų. Premijas paskyrė autoritetinga komisija, kurią sudarė Chicagos Šių dienų meno muziejaus, Chicagos Meno instituto ir Šiaurinio Illinojaus universiteto meno specialistai bei profesoriai: Doris Lane Butler, Egon Weinwe ir Cecil G. Strawn. Premiją laimėjęs lietuvaitės Sesers Mercedes paveikslas vaizduoja velykinį Prisikėlimą.

● **Marijos Aukštesniosios mokyklos mergaičių dailės darbų paroda** Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje atidaroma gegužės mėn. 14 d. (sekmadienį) 5 val. popiet. Parodoje bus išstatyti darbai, kurie laimėjo premijas Chicagos ir apylinkės aukštesniųjų mokyklų varžybose.

● **Premijuoti religiniai filmai.** Šiomis dienomis Valladolid mieste, Ispanijoje, pasibaigė XII-ji tarptautinė filmų savaitė, kurioje buvo vertinami geriausio religinio turinio ir žmogiškųjų vertybių filmai. Už geriausią religinio turinio filmą PRANCIŠKUS ASIŽIETIS pirmąją premiją laimėjo Italijos režisierė Liliana Cavani. Pirmoji premija už geriausiai atvaizduotas žmogiškąsias vertybes paskirta japonui Akira Kurosawa už jo filmą AKAHIGI, t. y. Raudonbarzdis.

Nauji leidiniai

● **AIDAI, 1967 m., balandžio mėn., nr. 4.** Naujas sąsiuvinis pradedamas Felikso Jucevičiaus straipsniu "Tarp mirties ir mito". Kaip žinome, panašūs Jucevičiaus pusiau sociologiniai, pusiau filosofiniai ir pusiau istoriniai mūsų tautos problemų svarstymai, prieš kurį laiką paskelbti "Ateityje", visuomenėje susilaukė aštrios reakcijos, nes autorius į kai kuriuos mūsuose įsišaknijusius dalykus pažiūrėjo gana kontroversiškai. Mitų ar ne mitų griovimo yra apstu ir šio "Aidų" numerio straipsnyje. Tik čia pat autoriui už akių užbėga pats žurnalo redaktorius dr. J. Girnius, vietomis Jucevičiui oponuodamas, kitur vėl lyg pačiam skaitytojui padėdamas susiorientuoti, kaip reikėtų šitokius straipsnius sutikti ir kaip juos vertinti. Tokios redaktoriaus pastangos kontroversinėms temoms neleisti išeiti į "lankas" yra labai sveikintinos. Po gerą poezijos pluoštą šį kartą duoda Danguolė Sadūnaitė ir Benediktas Rutkūnas, o taikliais ir kondensuotais straipsniais pristatomi du 60 metų sukaktuvininkai: Darius Lapinskas rašo apie kompozitorių Jeronimą Kačinską ir Andrius Sietynas apie rašytoją Pulgį Andriušį. Perspektyvinėse ir studijinėse temose Antanas Rukša paseka humanizmo skleidimąsi XVI amž. Lietuvoje ir dr. V. Mar išrengia tautiškumo klausimą sovietinėje teorijoje ir praktikoje. Apžvalginėje žurnalo dalyje minimas "Šatrijos" keturiasdešimtmetis, rašoma apie R. Skipitį jo 80 metų sukakties proga, aptariama Šiluvos koplyčios pašventinimo iškilmių plokštelė, recenzuojamos naujos N. Mazalaitės ir K. Bradūno knygos. "Aidų" metinė prenumerata $7.00, adresas: 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

● **Dr. Juozas Dauparas, ŽEMĖS ŪKIO ŠVIETIMAS.** Studija. Išleido autorius savo lėšomis 1966 metais. Leidinys 287 psl., 8½ x 5½ inč. formato, kietai įrištas, iliustruotas, kaina $5.00. Sukrauta pas autorių, 1520 W. 99th St., Chicago, Ill. 60634.

Knyga suskirstyta į dvi pagrindines dalis: Žemės ūkio švietimo problemos ūkininkų kraštė ir Žemės ūkio švietimas Lietuvoje. Nors ir nepriklausomybės laikotarpiu Lietuva didžia dalimi buvo žemės ūkio kraštas, bet apie tą dvidešimtmetį apžvalginės ir istorinės medžiagos leidinio lig šiol mums labai trūko. Spragą dabar, reikia tikėtis, užpildys čia minimasis leidinys. Jo reikšmė juo labiau didėja, kai šiandieniniai Lietuvos okupantai nepriklausomybės laikotarpio mūsų žemės ūkio formas ir žemės ūkio švietimą stengiasi iki koktumo niekinti.

MOVING
perkrausto baldus iš arti ir toli
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60632, Tel. RE 7-7083

RADIO PROGRAMA
—o—
Seniausia Lietuvių Radio Programa Naujoj Anglijoj, iš stoties WLYN, 1360 bangos, veikia sekmadieniais nuo 1:00 iki 1:30 val po pietų. Perduodama: vėliausių pasaulinių žinių antrauka ir komentarai, muzika, dainos ir Magdutės pasaka. Programą veda — **Steponas J. Minkus.** Biznio reikalais kreiptis į **Baltic Florists — gėlių bei dovanų krautuvę, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass., Tel. AN 8-0489. Ten pat gaunamas ir "Draugas".**

Vyt. J. Bagdanavičiaus
studija
"Kultūrinės gelmės pasakose"
liečia tautosaką ir religiją, ieško kultūrinių gelmių pasakų panašumuose ir skirtumuose. Apie šią knygą dr. J. Balys "Drauge" rašė: "Autorius parodo labai didelę erudiciją, gausų apsiskaitymą... Ši labai gyvai ir įdomiai parašyta knyga miela bus paskaityti kiekvienam, kas tik domisi kultūriniais ir literatūriniais klausimais".
Gaunama pas knygų platintojus ir "Drauge". Kaina 3 dol.

Danutės Bindokienės
knyga vaikams
"BALTOSIOS PELYTĖS KELIONĖ Į MĖNULĮ"
tikrai suidomins mūsų mažuosius skaitytojus. Knygoje gražiai, su humoro atspalviu, aprašomi pelytės nuotykiai vykstant raketa į mėnulį. Nuotykiai vaikui įdomūs, todėl užsakykite jam šią knygutę, kurios kaina tik 1.50 dol.
Gaunama "Drauge" ir pas platintojus. Užsakymus siųskite "Draugo" adresu.

MOVING
SERĖNAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto leidimai ir pilna apdrauda.
2047 W. 67 Pl. WA 5-8063

PATYS ĮSIGYKITE IR KITIEMS PASIŪLYKITE ŠILUVOS MARIJOS šventinimo ir RELIGINIO KONGRESO Washingtone MUZIKOS PLOKŠTELĘ.

PASIKLAUSYKITE ISTORINIŲ ĮVYKIŲ:

J. Naujalio Mišių, Dainavos ansamblio giedamų šventovėje,

Br. Budriūno giesmės "Sveika, Marija", atliekamos sol. A. Pavasario,

J. Štarkos kompozicijos "Tušti paliktieji namai", įdainuotos sol. R. Mastienės,

Br. Markaičio "Nenuženk nuo akmens, o Marija" giesmės, atliktos sol. Pr. Bičkienės,

T. Brazio dainos "Oi toli, toli", sudainuotos New Yorko Lietuvių vyrų choro, ir giesmių, giedamų tūkstantinės minios.

Plokštelės kaina $5.00; ji gaunama pas lietuviškų plokštelių platintojus arba pas leidėją: Šiluva Record, 110 W. Lafayette Ave., Baltimore, Md. 21217.

RINOS IR NUTEKAMIEJI VAMZDŽIAI
Ekspertiškai uždedam naujus ir taisome senus. Pilnai apsidraudę. Darbans garantuotas.
A. ABALL ROOFING CO.
LA 1-6047 arba RO 2-8778

TV, Radio, Stereo, Air-Conditioners
B A N G A
Pardavimas ir taisymas
2649 West 63rd St., Tel. 434-0427
P. Rudėnas K. Šimulis

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakarais pirmadieniais 7 val. vakaro.
VISOS PROGRAMOS IŠ WOPA
1490 kil. AM ir 1027 mg. FM
Telef. HEmlock 4-2413
7159 South Maplewood Avenue
Chicago, Illinois 60629

DEKORAVIMAS
IŠ VIDAUS IR IŠ LAUKO
Kilimai ir apmušti baldai valomi
J. RUDIS Tel. CLiffside 4-1050

10%, 20%, 30% pigiau mokėsite už apdrauda nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Chicago, Illinois 60642
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

Artesian Restaurant
2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)
● Skanūs valgiai
● Geras patarnavimas
● Puiki atmosfera
—o—
PIETŪS
$1.65 & $2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS.
TALPA — 350 SĖDIMŲ VIETŲ.
Rezervacijoms skambinkite — 436 - 4622.
Atdara sekmad. iki ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktad. ir šeštadieniais iki 5 valandos ryto.

ST. ZABRODSKAS
MIESTO IR NAMŲ STATYMO KONTRAKTORIUS
Atlieka remonto, perstatymo ir namų statybos darbus, cemento darbus elektros įrenginius ir kt. Išrūpina reikalingus leidimus, iš miesto valdybos namų statymui, pertvarkymui ar remontavimui.
Visas darbas yra garantuotas ir apdraustas.
2040 West 52nd Street
Telef. — PR 8-7887
CHICAGO, ILLINOIS 60609

EXPO 67 PASAI
Nusipirkite su nuolaida Expo 67 pasus Montrealio Lietuvių Kredito Unijoje "Lite". Pinigus siųsti Kanados doleriais pridedant 50 ct. persiuntimo išlaidoms.
Rašykite: "Litas", 1465 De Seve St., Montreal 20, Quebec, Canada

Pasų rūšis	Suaugusiems Lite	Suaugusiems Parodoje	Jaunimui 13-22 m. Lite	Jaunimui 13-22 m. Parodoje	Vaikams 2-13 m. Lite	Vaikams 2-13 m. Parodoje
7 dienų	9.00	12.00	8.00	10.00	4.50	6.00
1 dienos	2.20	2.50	2.20	2.50	1.10	1.25
Bonai	4.65	7.00	4.65	7.00	2.90	4.00
Bonai + 2 d. pasai	8.00	12.00	Bonai + 1 d. pasas		3.80	5.25

EXPO 67 NAKVYNĖS
Montrealio centre, moderniškame name, išnuomojami atskiri kambariai padieniui ar savaitėmis pradedant gegužės mėnesiui. Informacija siunčiama nemokamai.
Rašyti: P. O. Box 41, Station „S", Montreal 20, Quebec, Canada

Pavasariniai ir vasariniai siuntiniai 1967 metams

Iš daugelio specialiai sudarytų mūsų siuntinių 1967 metų pavasariui ir vasarai siūlome du, kurie yra labai praktiški, už žemą kainą ir į juos yra įtraukta viskas, kas labiausiai reikalinga Jūsų artimiesiems.

Žinoma, taip pat kiekvienas siuntėjas gali sudaryti dovanų siuntinį savo nuožiūra, pasinaudodamas mūsų kainoraščiu.

Moteriškas (1967).

Nailoninis su diržu itališkas lietpaltis, 3 yd. vilnonės angliškos kostiumui medžiagos, 4 yds. puikios suknelei medžiagos, 1 komplektas nailoninių apatinių rūbų 2 p. geriausios rūšies nailoninių kojinių, 1 šilkinė gėlėta skarelė, 1 nailoninė skarelė, 12 specialiai parinktų namų darbui adatų, 2 špulės labai stiprių siūlų, 1 trumpom rankovėm megstukas.

Kaina $75.00.

Vyriškas (1967).

Itališkas nailoninis su diržu dėvimas lietpaltis, 3⅓ yds. angliškos vilnonės kostiumui medžiagos, 2 nailoniniai v. marškiniai, 1 terylino kaklaraištis, 1 komplektas apatinių rūbų, 2 p. nailoninių arba vilnonių kojinių, 12 įvairaus dydžio adatų, 2 špulės labai stiprių siūlų, 3 jardai vilnonės paltui medžiagos.

Kaina $75.00.

Jungtinis moteriškas 1967 ir vyriškas siuntinys

Kainuoja $135.00.

Tebesiunčiame ir visus kitus mūsų anksčiau skelbtus siuntinius dar vis už tą pačią kainą.

Automobilius, dviračius, motociklus, siuvamas mašinas, svaiginamus gėrimus, tabaką ir maistą (sov. gamybos) pristatome iš kooperatyvų Lietuvoje ir Sov. Sąjungoje.

Persiunčiame ir Jūsų pačių sudarytus siuntinius.

BALTIC STORES LTD.
(Z. JURAS)
421, Hackney Road, London, E. 2., England
Seniausia šioje srityje lietuvių firma, greitas ir garantuotas pristatymas.
Atstovai:
A. Kusinskis, 167 College Str., Sudbury, Ont., Canada.
L. Radzevičius, R. R. 2. Port Arthur, Ontario, Canada.
Galime pervesti ir pinigus, už ką gavėjas turi teisę pasirinkti kas Jam patinka iš specialių krautuvių.

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street **Tel. GR 6-2345 - 8**
1410 So. 50th Ave., Cicero **Tel. TO 3-2108-09**
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Trys Moderniškos Koplyčios:
4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7 - 1741 - 2
4330 - 34 South California Avenue
Telefonas LA 3 - 0440 ir LA 3 - 9852

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 West 63rd STREET
Telef. PRospect 8 - 0833 PRospect 8 - 0834

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON
SAVININKO
SAINT CASIMIR
MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3 - 6335
Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003
LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7909 STATE RD., OAKLAWN ILL. TEL. 636-2320

Pasinaudokite Draugo „Classified" skyriumi.

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill. 60629
Tel. 925-5988

MOTINOS - POETĖS GODOS

Rašytoja Marija Aukštaitė (Navikevičienė), Lietuvoj žuvusio sūnaus motina, davė pačią stambiausią puslapių skaičiumi eilėraščių rinktinę iš paskutiniu metu pasirodžiusių, pavadintą "Rožių vasara" (išleista Montrealy 1966, spausdino Tėvų pranciškonų spaustuvė Brooklyne, 761 psl.).

Meilės alkis ir kančios skausmas

Autorė — jautrios sielos žmogus, dėl susidėjusių aplinkybių pergyvenusi skaudžią vienatvę, apie ką knygos įžangoje, pavadintoje "Prošvaistė", ji rašo:

— Mano siela per visą amžių alkana žmoniškosios kilnios meilės, kurios lūkesy, ilgesy, vystėsi mano dienos, plaukdamos per žmonių bangas...

Savo šio leidinio tikslą ji nusako taip:

— Tėvynės ir žmonijos meilei, Lietuvos ir Jos kankinių garbei, jaunuolių ryžtui ir drąsai, sopulingųjų motinų paguodai, mirusiųjų atminimui ir naujų Lietuvos aušrų — saulėtekio pradžiai... Sudėjau tam skirtus žiedus, širdyje išaugintus, metų ir kančios pribrandintus.

Šiluose gimę eilėraščiai

Dėl to nenuostabu, kad ir pačiame eilėraščių rinkinyje daugiau didaktinės minties, daugiau prasiveržimų pamiltiems idealams, kaip pačios poezijos, nors autorė poeziją mėgsta. Anot jos pačios — jaunatvėje ji daug buvo gamtoje, miškuose, su paukšteliais:

— Šiluose ir gimė mano karo laikų eilėraščiai. Netobuli, kartais ant smėlio prie upeliuko parašyti.

Autorė sakosi daugiau pamėgusi poeziją, kaip prozą, bet kurie skaitėme jos prozos kūrinį "Išeivį", suabejotume, ar tik proza nėra jos tikrasis kelias.

Kalėjimų grabe esanti tėvų žemė

Šiame jos eilėraščių rinkinyje ypač stipriai jaučiama tėvynės meilė. Ji (72 psl.) klausia kregž dutę, kur ši sukrovė lizdelį, nes jau tos lūšnelės prie šilo nebėra... Autorė pasakojasi, kaip pučiant nuo jūros vėjui švelnaus zefyro dvelkimu, ji meldžias atsidėjus tarp svetimų akmens kalnų, vis mintydama apie tėvynę savo, kur "Smūtkelis ilgesy pražilo, / Nubluko spalvos Jo rūbe... / O ten rauda eina nuo šilo, / Kad ji kalėjimų grabe". Ilgesio vedama, poetė norėtų sniegu ole į tėviškę nuskristi.

Ašaros prie sūnaus kapo

Jautri motina, ji ypač ilgesingai ir skausmingai prisimena savo sūnaus kapą Lietuvoje: "Raudonuoja uogos, / Kabo šakomis... / Čia joms pušų stogas — / Puoštas žvaigždėmis... / O kur tu, sūneli, / Kur yr tie šilai?.. / Gal ir tavo kapui — / Žėri putinai?" Ir jai norisi būti velėna, kuri būtų savo glėbiu jo kapą apglaudus...

Ypač daug lyriško sentimento yra eilėraščiuose, išaugusiuose iš jos vienatvės, atsiskyrimo, kaip tame "Nežinau..." (psl. 651): "Kai alyvos žydės, / Kliombe links gintarai... / Nežinau, ar minės — / Tau mane vakarai?" Tik kai žiedas rausvas palinks prie rankų baltų, "Nubučiuos ir paliks — / Ašarėlių manų".

Jos sielos albumas

Aukštaitė yra giliai religinga ir tai stipriai atsispindi jos kūryboje. Viename eilėrašty ji pasakoja: "Sielos albumas — sąžinė mano, / Ją pavartyti žmogus negali. / Šią knygą vienas Dievas težino; / Virpa lapeliai prieš Jį išbalę" (305 psl.). Kitame eilėraštyje poetė išpažįsta "Esu pilietė amžių amžinųjų" (307 psl.).

Aukštaitės raštuose gausu jautraus humaniškumo. Prisi-

Marija Aukštaitė

mindama okupacijoje tiek daug nekaltai kalinamų žmonių, ji atsidūsta: "O, kad aš būčiau smėlio dulkelė, / Toli atklydus su uraganais, — / Aš įsiskverbčiau grotų langeliais; / Su tavim verkčiau širdies vulkanais".

Liaudies kūrybos atgarsiai

Autorė suaugusi su Lietuvos liaudimi ir eilėje jos eilėraščių stipriai juntami liaudies kūrybos atgarsiai, pavyzdžiui eilėrašty apie našlaitėlį (596 psl.).

Marija Aukštaitė daug kur moka vaizdžiai pratarti. Ir šiame rinkinyje užtinkame posakius: "Ilgesys nutįso vilnių kasomis", "Ugnys išaugo raudonom rykštėm", "...pavirtus į didžią bangą — jūs rūpestėlius aš nusūpuočiau...", "Medžiai ošia rarotas", "Sopulių kaspinu rišu"; į kariuomenėn išėjusį sūnų kreipdamasi, ji apie vaizdą namuose sako: "Tik tavo rūbais apsivilkę, / Keletas styrančių vinių", o kai paliktą gitarą "aptirpę pirštai paklabena — stygos prapjauna daug žaizdų". Prisimindama tėvų žemės priespaudą, ji sudejuoja: "Visi upeliai krauju pražydo... / Kolchozų votys išsirikiavo" (585 psl.).

Spaudoje žymią liniją nubrėžusi

Apskritai eilėraščiuose daug idealizmo, daug jausmo, daug šilimos, gal tik mažiau poetinių priemonių. Bet ko apstu — tai korektūros klaidų. Rašoma: kūrti (9 psl.), kylkim (19 psl.), myntas (38 psl.), pynklėm (45 psl.), subūrti (190 psl.), Visagąli (225 psl.) ir t. t. Tų korektūros klaidų tiek gausu, jog susidaro įspūdis, kad tai jau rankraščio klaidos, o 581 psl. net titulinėje antraštėje rašoma "varštuose" (vieton — varžtuose).

Marija Aukštaitė yra buvusi redaktorė, eilės laikraščių bendradarbė ir spaudoje ne vien šia knyga yra žymią liniją nubrėžusi.

J. Daugl.

Adomas Varnas — Lietuvos Didžioji Kunigaikštienė Birutė

Bučkis Motinos dienoje. Nuotr. Uosio Juodvalkio

L. D. K. BIRUTĖS PAVEIKSLAS ČIURLIONIO GALERIJOJE

Prieš kiek laiko L. D. K. Birutės draugijos Chicagos centrinis skyrius užsakė pas dail. A. Varną savo draugijos globėjos — L. D. K. Birutės paveikslą, norėdamas jį iškabinti žmonių nuolat lankomoje vietoje — Čiurlionio galerijoje, kad jis liudytų pačią draugiją ir visiems primintų garbingą Lietuvos valstybės istoriją. Paveikslas dailininko jau nutapytas ir birutininkių įteiktas Čiurlionio galerijos vadovybei. Paveikslo įteikimo iškilmės įvyko balandžio mėn. 23 d. Jaunimo centre, Čiurlionio galerijoje. Paveikslą įteikė M. Babickienė, ilgametė šios draugijos, centrinio Chicagos skyriaus pirmininkė. Jį priėmė kun. Borevičius ir Šeštakauskas, Čiurlionio galerijos globėjai. M. Babickienė perskaitė paveikslo įteikimo aktą, tuo pačiu tardama ir jautrų žodį. M. Babickienė prašė visų birutininkių vardu, kad paveikslas būtų iškabintas Čiurlionio galerijoje. Priminė taipgi, kad, Lietuvai nuveikti darbai. L. D. K. Birutės draugija įkurta Lietuvos nepriklausomybės kovų metais ir savo darbais įspaudė gilius pėdsakus to meto visuomeniniame gyvenime. Organizacija, atkurta išeivijoje, tuojau užėmė du veiklos barus iš karto: birutininkės apsisprendė remti kultūrinę veiklą ir dirbti šalpos darbą.

Birutininkės vienos iš pirmųjų išgirdo ir Sibiro tremtinių pagalbos šauksmą ir į jį atsakė gausiais ir vertingais siuntiniais, neatsakydamos pagalbos ir kitiems, kas tik į jas kreipėsi. Jau antras dešimtmetis, kaip

L. D. Kng. Birutės dr-jos Chicagos sk. narės gabena Lietuvos Didžiosios Kunigaikštienės Birutės paveikslą į Čiurlionio galeriją Chicagoje bal. 23 d. Iš k. į d.: S. Statkevičienė — dienos pirmininkė, kun. J. Borevičius, SJ, Čiurlionio galerijos globėjas, M. Babickienė — sk. pirmininkė, prof. Adomas Varnas — dailininkas, nutapęs paveikslą, M. Žilienė — komisijos vicepirmininkė, Z. Juškevičienė — iniciatorė, L. Stasiūnienė — sk. vicepirm., M. Jautakienė — sk. iždininkė. (Trūksta M. Tumienės — komisijos pirmininkės.) V. Noreikos nuotr.

esant laisvai, šis paveikslas būtų persiųstas į Lietuvą. Kun. Borevičius paveikslą priėmė, pasidžiaugdamas birutininkių patriotinėmis nuotaikomis ir pozityvia jų veikla.

Ceremonijose dalyvavo pats paveikslo tapytojas — dail. A. Varnas, M. Varnienė, pedagogė D. Petrutytė ir būrys pačių birutininkių.

Tenka pastebėti, kad birutininkės yra ryžto ir valios Lietuvės moterys, tai byloja ir jų birutininkės stambesnėmis ar mažesnėmis piniginėmis sumomis remia ir čionykštę lietuvišką kultūrinę veiklą. Birutininkės vienos pirmųjų atskubėjo ir į Lietuvių fondą, įnešė ten savąją tūkstantinę. Bepuoselėdamos ir beremdamos tautinę kultūrą ir bevykdydamos šalpos darbus, birutininkės lig šiol yra išleidusios net kelias dešimtis tūkstančių dolerių.

Tegu tad nepavargsta jos ir toliau.

A. Beržienė

L. M. K. Federacija veikia

L. M. K. Federacijos Chicagos klubas turėjo susirinkimą balandžio mėn. 29 d. Jaunimo centre. Narės aptarė organizacijos problemas ir užmojus ateičiai.

Gauti raštai iš centro ir kitų vietovių buvo perskaityti, apsvarstyti ir aptarti. Nutarta atsisakyti rengti balius, nes jų Chicagoje ir taip apstu. Apsispręsta rengti kultūrines popietes. Viena tokių popiečių yra pramatyta birželio mėn. 3 d. Jaunimo centre. Narės lengvai ir maloniai pasižadėjo svečius vaišinti kava ir namie keptais skanėstais. Nutarta, kol bus įrengtas atitinkamas muziejus, turimą poros šimtų metų senumo audinį paskolinti Balzeko Lietuvių kultūros muziejui. Susirinkimui pirmininkavo Z. Juškevičienė, sekretoriavo — O. Lorentienė.

Po oficialios susirinkimo dalies klubo pirmininkė M. Kriaučiūnienė parodė skaidres iš Europos ir iš Amerikos gražesnių ir įdomesnių vietovių. Visas domino senoviškos anglų pilys, o taip pat ir kiti istoriniai pastatai. Narės, gurkšnodamos kavutę, maloniai visos bendravo ir džiaugėsi puikiomis skaidrėmis, padarytomis pirmininkės šešiolikmečio sūnaus Raimundo, besidominčio kultūringuoju pasauliu ir jo gamtos grožiu.

Popietė vyko jaukioje ir draugiškoje narių nuotaikoje.

GYVOJI NORVEGIJOS GĖDA

Dulkėmis ir purvais apnešti vardai prie durų skambučių yra beveik neįskaitomi. Senas pastatas, nr. 26 Evling Skjalgssonsgate gatvėje dunkso pilkas ir melancholiškas. Niekas neperžengia jo slenksčio, nes ten gyvena "Ponia išdavikė".

Ji gyvena antrame aukšte. Niekas nenori lipti tamsiais laiptais ir aplankyti moters, kurios vardas yra labiausiai nekenčiamas Norvegijos istorijoje.

O toji nekenčiamoji moteris yra **Marija Quisling,** 64 metų amžiaus, našlė Vidkun Quislingo, nekenčiamiausio vyro visoje Norvegijoje. Dabar "Quisling" vardas virto išdaviko sinonimu ir yra įrašytas į žodyną su mažąją q.

Kai kurie norvegai patenkinti, kad buvo leista Fru (poniai) Quisling užbaigti savo gyvenimą ramiai. Nors ji ir buvo suimta ir kaltinama talkininkavusi savo vyrui, o vėliau išteisinta, tačiau dauguma norvegų jungia ją (ir tai labiausiai dėl jos vardo) su vienu juodžiausių puslapių jų istorijoje.

Nesigilindami, ar ji iš tikrųjų irgi pardavė savo kraštą, jie vis tiek vadina ją "Ponia išdavikė". Gal tai atrodo labai žiauru, tačiau šioji moteris turi gyventi tokiame pasauly, kuriame niekas nenori turėti nieko bendro su ja. Dėl to ji niekad neišeina iš savo buto, netgi vasarą. Ponia Quisling, kuri neturi vaikų, pasisamdė valytoją, kuri atėjusi aptvarko butą, superka maistą ir vėl išeina. Ir taip gyvena nužemintoji našlė, pragyvendama iš mažos pensijėlės.

Fru Quisling salonas yra didelis, apleistas ir apstatytas didelėmis vyro fotografijomis, su kuriomis ji susigyveno kaip praeities šešėliais.

"Jo vardas yra vienintelis, kas man beliko", pasakė Marija Quisling, dar vis labai graži moteris, nežiūrint jos amžiaus ir ligos. "Įvykiai, surišti su mano vyru, negali būti ištrinti, tačiau istorija nebuvo objektyvi jo atžvilgiu, ypač nužeminant jo vardą žodyne. Kas labiausiai skaudu, kad Vidkun Quisling nebuvo suprastas. Hitlerio ir nacizmo nuodėmės buvo užkrautos ant jo vieno".

M. Quisling, rusė, susipažino su savo vyru Maskvoje, kai ji ten dirbo kaip vertėja. 1929 m. jis išsivežė ją Norvegijon ir apsigyveno bute, kuriame ji dabar gyvena. Neapkęsdamas komunizmo ir rusų metodų, Vidkun Quisling susiviliojo teorijomis apie norvegų išrinktąją rasę.

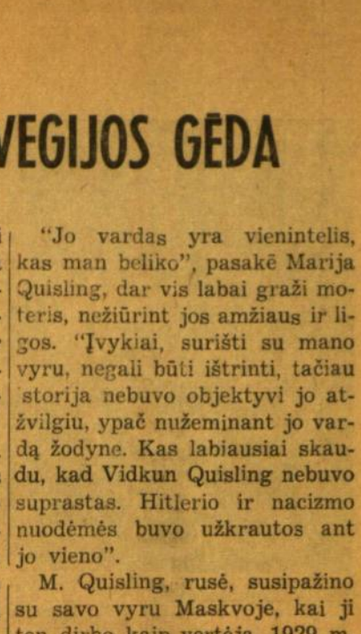

Marija Quisling

Kai jis liko sužavėtas politine bei filosofine nesąmone, jis pradėjo aktyviai reikštis Norvegijos gyvenime. Jis įsteigė draugiją, vad. Nasjonal Samling. Tačiau jo metodai bei simboliai įgavo vis daugiau ir daugiau hitlerinio pobūdžio. Quisling saulė - kryžius (kryžius apskritime) tapo jo partijos simboliu.

1940 m. balandžio mėn. karalius Haakon ir norvegų valdžia pabėgo iš Oslo, kad išvengtų vokiečių suėmimo. Quisling įsiveržė į Oslo radijo stotį ir pasiskelbė ministeriu pirmininku. Jam dalinai pasisekė atkalbėti norvegų kariuomenę kovoti su vokiečiais.

Kolaboruodamas su naciais, Quisling užėmė 46 kambarių rūmus, o jojo žmona Marija buvo juose pilna šeimininkė. 1943 m. karas pasisuko kita linkme ir Quisling susirūpino savo role Norvegijos politikoje. Jis norėjo išeiti pensijon ir būti dvasiškiu, kaip jo tėvas.

Kai 1945 m. gegužės mėn. norvegų rezistencinės jėgos užėmė Oslo, Quisling pasidavė. Nuteistas už išdavystę, jis buvo sušaudytas 1945 m. spalio 24 d. O jo vardas tada jau pavirto blogiausiu žodžiu visame pasaulyje.

—o—

— Cicero Šv. Antano parap. lituanistinės klasės turi 122 mokinius ir 5 mokytojus. Cicero aukšt. lit. mok. yra 63 mokiniai ir 8 mokytojai.

— Lemonto, Ill., lituanistinėj mokykloj yra 36 mokiniai ir 7 mokytojai.

Gimtadienis senelių prieglaudoj

JEANNETTE NICHOLS

Čia yra senelių
prieglauda.
Šiandien
švenčiu 90 metų
kaip durų slenkstis.
Ten nėra vilties
ant valgyklos stalo.
Valstybė
yra mano tėvas ir mano motina,
yra virėja čia,
neduodanti niekad pakankamai.
Kada tu ateini,
aš galvoju, kad negalėsiu matyti
tada,
bet kada?
Čia yra mano kambarys šiame
vargšų name ir
čia yra mano langas.
Man priklauso viskas lauke,
ligi persikų medžių, kurie
nebeverda
vaisių daugiau. Taip, mes esam
seserys.
Kada tu neateisi,
aš vėl rašysiu, kada tu nerašysi,
aš sakysiu, kad 2 dol., kurių
nesiuntei,
dingo.
Kaip turtingi jūs namuose
ir kokios jūsų jaunų viltys?
Prašau rašyk,
atsiųsk pinigų ir ateik,
tačiau aš nenoriu,
kad matytumei mane čia, nes
ši prieglauda niekad nebus
namais,
jei ir turėčiau pinigų
arba jei tu ateitum.

Vertė Al. Baronas

L. D. Kunigaikštienės Birutės dr-jos c. Chicagos sk. narės ir svečiai Čiurlionio galerijoj Chicagoj su Lietuvos Didžiosios Kunigaikštienės Birutės paveikslu bal. 23 d. Tautiniais drabužiais pasipuošusios sėdi iš k. į d.: Z. Juškevičienė, M. Babickienė, L. Stasiūnienė, M. Žilienė, M. Jautakienė ir prof. Adomas Varnas, nutapęs paveikslą. V. Noreikos nuotr.